

26. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Undersøgelser af fast Staldgødning og Ajle fra Gaarde i Jylland og paa Sjælland.

I Foraaret 1904 stillede Professor *T. Westermann* Forslag i Statens Planteavlsudvalg om Iværksættelse af en Undersøgelse i større Omfang af Staldgødning og Ajle paa forskellige Steder i Landet og under forskellige Produktions- og Opbevaringsforhold (se Aarsberetningen om Statens Planteavlsudvalgs Virksomhed 1904—05, Side 168). Forhandlingen om dette Forslag resulterede i, at der nedsattes et Udvalg, bestaaende af Professor *Westermann*, Statskonsulenterne *K. Hansen* og *Fr. Hansen* samt Assistent *Harald R. Christensen*, til nærmere Overvejelse af Sagen, og der stilledes fra Statens Planteavlsudvalg et Beløb paa 1000 Kr. til Raadighed for Udvalget til Paabegyndelse af Undersøgelser i den foreslaaede Retning. Senere blev der af Julius Skrikes Stiftelses Midler til Agerbrugets Fremme gennem Det kgl. danske Landhusholdningsselskab bevilget et Beløb af indtil 600 Kr. til Arbejdets Afslutning. Beretningen er udarbejdet af Assistent *R. K. Kristensen* under Medvirkning af Statskonsulent *Fr. Hansen*.

Bestyrerne af Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I. Undersøgelser af Staldgødning ved Gaarde i Askov- og Lyngbyegnen i Foraaret 1904.

Efter nærmere Forhandling i ovennævnte Udvalg vedtoges det at foretage nogle foreløbige Undersøgelser, ved hvilke det

var Hensigten — forinden man skred til en omfattende Undersøgelse af en stor Mængde Staldgødningssprøver — at afgøre, med hvilken Nøjagtighed det er muligt at udtage Gennemsnitsprøver af almindelige Møddinger. I Foraaret 1904 paabegyndtes Arbejdet efter følgende

Plan.

Paa mange forskellige Steder af den enkelte Mødding foretages der Udboringer eller Udgravninger gennem hele Gødningssmassen. De optagne Propper blandes omhyggeligt, og der udtages en mindre Prøve til Analyse. Disse Udboringer (eller Udgravninger) gentages i hver Mødding 3 Gange; saaledes at man ved denne Fremgangsmaade faar 3 Fællesprøver. I hver af disse bestemmes Gødningens Indhold af Kvælstof, Tørstof og Aske. Antallet af Propper eller Udgravninger, der skal udtages til hver enkelt Fællesprøve, maa bestemmes ved Skøn paa Stedet af Assistenten; der bør dog ikke tages mindre end 5 til hver Prøve.

Ved Siden af denne Ordning vil det være formaalstjenligt, at der træffes Aftale med Brugerne af de Gaarde, hvor Møddingen undersøges, om, at der ved Gødningens Udkørsel fremkaffes en Gennemsnitsprøve af Møddingen ved for hvert bortført Læs at henlægge et mindre Parti i en stor Kasse, som paa Forhaand fugtes lidt for at forhindre Udtørring af Gødningen. Efter omhyggelig Blanding af denne udtages en Gennemsnitsprøve, hvori der ligeledes bestemmes Kvælstof, Tørstof og Aske.

Undersøgelsen foretages paa 6 forskellige Gaarde, 3 i Lyngby og 3 i Askoveggen.

Undersøgelserne iværksattes først i Askoveggen. Prøveudtagningen foretoges her af Assistenterne *N. J. Nielsen* og *Harald R. Christensen*. Efter Arbejdets Afslutning sendtes de anvendte Redskaber til Lyngby, hvor Prøveudtagningen foretoges af Assistent *J. Jensen*. Analysearbejdet blev udført paa Detlefsen og Meyers kemiske Laboratorium i København. De undersøgte Møddinger hørte til almindelige, veldrevne Gaarde, hvor fast og flydende Gødning opsamledes hver for sig.

Man havde ved saadanne Undersøgelser tænkt sig Muligheden af at kunne anvende et lignende Bor til Prøveudtagningen som det, Fællesudvalget for Mosedyrkning anvendte ved Prøveudtagninger i Moser*) (se Fig. 1). Det viste sig dog snart, at et saadant Bor kun var lidet egnet til at anvendes i Stald-

*) Jvf. Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 11. Bind, Side 374.

gødning. Den stærke Friktion mod Rørets indvendige Side bevirkede, at Rørets Indhold sammenpressedes meget stærkt, ligesom det ogsaa saa ud til, at Boret kunde gaa igennem Dele af Gødningsmassen uden at optage noget i sig. For at prøve, om et Bor af større Diameter, men for øvrigt af samme Art, kunde gøre bedre Fyldest, lod man et saadant lave; men gentagne Forsøg med dette i flere forskellige Møddinger gav det samme daarlige Resultat, og man opgav da Tanken om at anvende et saadant Bor.

Derefter prøvede man ved Hjælp af en Høkniv og et langt, tidseljærnlignende Redskab at udskære og opgrave firkantede Søjler ned igennem Gødningsmassen, og da denne Fremgangsmaade viste sig at være brugbar, bragtes den i Anvendelse ved Prøveudtagningerne.

Hvor Møddingen strakte sig over et større Omfang, blev Prøveudtagningen begrænset til et Stykke af Møddingen. Dettets Størrelse i de enkelte Tilfælde varierede fra 8 til 18 Kvadratfavn (se Tab. 2). Ved Udgravningernes Anbringelse gik man i Lyngby og Askov frem paa noget afvigende Maade. Begge Steder blev der stadig opgravet 6 Søjler til hver af de 3 Fællesprøver, men i Lyngby inddelte man Møddingens Overflade i lige saa mange Felter, som der blev foretaget Udgravninger af Søjler, altsaa 18, og spredte de til hver Fællesprøve hørende Udgravninger over hele Møddingen eller det undersøgte Stykke af denne — efter samme Princip,

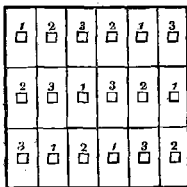

Fig. 2.

som anvendes ved Anbringelse af Fællesparceller i Markforsøg (se Fig. 2). I Askov anbragte man derimod 3 Udgravninger (hørende til de 3 Fællesprøver, som udtoges af hver Mødding) tæt ved Siden af hverandre. Mød-

dingen deltes paa denne Maade i saa mange Felter, som der blev udgravet Søjler til hver Fællesprøve, altsaa 6 (se Fig. 3). I øvrigt gik man frem paa følgende Maade: Den ved Udgravningerne optagne Masse kastedes ned i en ved Siden af Mød-

Fig. 1.

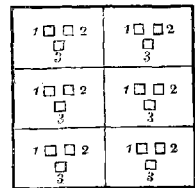

Fig. 3.

dingen anbragt Trillebør og blandedes (paa en Stenbro eller et Loguly) omhyggeligt ved Hjælp af Skovl og Greb. Fra forskellige Steder af den gennemblandede Dyngge udtoges nu en mindre Mængde, ca. 50 Pd., der blandedes ekstra godt. Af denne lille Dyngge udtoges med Haanden — paa mange forskellige Steder — smaa Mængder Gødning, der bragtes i et med Glaslaag forsynet Konservesglas, som rummede ca. 3 Pd. Gødning. I et enkelt Tilfælde — ved Mødding Nr. 1 — udtog man to saadanne 3 Punds-Prøver (mærket 1a₁ og 1a₂) af den samme Dyngge for at se, om der allerede kunde fremkomme større Fejl ved Prøveudtagningen af denne særdeles fint gennemblandede Masse.

Der blev kun Lejlighed til at udtage 2 Prøver under selve Udkørslen af Gødningen, 1 i Askov (mærket 2 U) og 1 i Lyngby (mærket 6 U). Ved Udtagningen af disse Prøver blev der for hvert bortkørt Læs lagt en Grebfuld hen i en stor Kasse, forsynet med Laag; der samledes paa denne Maade ca. 600 Pd. Gødning, hvoraf der paa samme Maade som ovenfor beskrevet fremskaffedes en Gennemsnitsprøve paa ca. 3 Pd.

Alle udtagne Prøver sendtes saa hurtig som muligt til Laboratoriet. For Askovprøvernes Vedkommende opgaves Bruttovægten til Laboratoriet, for at dette kunde konstatere et eventuelt Svind under Forsendelsen. Det viste sig, at Svindet var ganske ubetydeligt og ens for alle Prøverne.

For at undgaa Tab af flygtige Kvælstofforbindelser under Gødningsprøvernes Tørring i Laboratoriet blev dette anmodet om at tilsætte Vinsyre af en nærmere opgivet, formentlig fuldt ud tilstrækkelig Mængde. Ikke desto mindre kunde der — ifølge Meddelelse fra Hr. *Detlefsen* — spores Ammoniaklugt fra Tørreskabet under Tørringen af de fra Askov indsendte Prøver. Dette kan maaske hænge sammen med, at disse Prøver — paa Grund af, at Laboratoriets Tørreskab var under Reparation — havde henstaaet i længere Tid i Laboratoriets Kælder, hvorved der mulig er foregaaet Omsætninger, som har bevirket en højere Alkalinitet. Selv om der vel næppe har været Tale om noget større Kvælstoftab — det maa erindres, at selv ganske smaa Mængder Ammoniak kan fremkalde en ret stærk Ammoniaklugt —, kan disse Kvælstofanalyser følgelig ikke betragtes som absolut paalidelige, men Tallene vil dog næppe være helt ubrugelige for denne Undersøgelses Formaal. Til Prøverne fra

Tabel 1. Kemiske Analyser af de udtagne Gødningsprøver.

Møddingens Nr.	Provens Mærke	Kvælstof, pCt.	Vand, pCt.	Tørstof, pCt.	Aske, pCt.	Dato for Provendtagningen	Gødningen opbevaret 1	Materialets Beskaffenhed (jvf. Tab 2.)	Bemærkninger
1	1a ₁	0.37	78.23	21.77	7.44	} $10/4$	aaben Mødding	ret ensartet	Stærkt tørrende Vejr alle 3 Dage (stærk Regn $17/4$)
	1a ₂	0.37	79.46	20.54	7.55				
	1b	0.38	77.16	22.84	8.54				
	1c	0.43	77.71	22.29	7.26	$10/4$			
	Gennemsn.	0.39	77.90	22.10	7.77				
2	2a	0.36	78.05	21.95	8.79	$10/4$	aaben Mødding	noget uensartet	Stærkt tørrende Vejr begge Dage
	2b	0.37	76.71	23.29	7.42	$20/4$			
	2c	0.39	77.42	22.58	7.33	do.			
	Gennemsn.	0.37	77.39	22.61	7.85				
	2 U	0.44	78.01	21.99	6.73	$5-7/5$			Udtaget under Udkørslen
3	3a	0.41	77.46	22.54	7.12	$28/4$	Gødningshus	nogenlunde ensartet	Køligt Vejr $28/4$, fugtigt Vejr $30/4$, (stærk Regn $29/4$)
	3b	0.46	77.17	22.83	7.32	$30/4$			
	3c	0.49	76.43	23.57	7.49	do.			
	Gennemsn.	0.45	77.02	22.98	7.31				
4	4a	0.42	78.12	21.88	8.37	$27/5$	aaben Mødding	meget uensartet	
	4b	0.50	79.12	20.88	6.50	do.			
	4c	0.41	77.41	22.59	9.17	do.			
	Gennemsn.	0.44	78.22	21.88	8.01				
5	5a	0.52	78.55	21.45	5.19	$31/5$	Gødningshus	meget ensartet	
	5b	0.54	77.63	22.37	6.20	do.			
	5c	0.56	77.42	22.58	5.92	do.			
	Gennemsn.	0.54	77.87	22.13	5.77				
6	6a	0.40	79.49	20.51	4.60	$30/5$	aaben Mødding	ensartet	
	6b	0.38	78.00	22.00	6.72	do.			
	6c	0.39	78.48	21.52	6.22	do.			
	Gennemsn.	0.39	78.66	21.34	5.85				
	6 U	0.41	78.77	21.23	4.03	$26-27/6$			
Gennemsn. af alle 6 Møddinger		0.43	77.83	22.17	7.09				

Anmærkning Ved Udregning af Gennemsnitstallene er Nr. 2 U og 6 U ikke medtagne. Ved Udregning af Gennemsnitstallene for Nr. 1 er der først taget Gennemsnit af 1a₁ og 1a₂.

Lyngby, der først indkom ca. 1 Maaned senere, sattes en saa stor Mængde Syre, at Ammoniakforflygtigelse her formentlig kan betragtes som udelukket.

Resultatet af Undersøgelserne fremgaar af Tabel 1 og 2. Prøverne fra Askov er opførte som Nr. 1, 2 og 3, Prøverne fra Lyngby som Nr. 4, 5 og 6.

Ved Betragtning af Tallene i Tabel 1 finder man, at den største Ensartethed knytter sig til Gødningens Indhold af Tørstof. Afgivelserne mellem Fællesprøverne beløber sig kun til 1 à 2 pCt. Den Omstændighed, at der i et Par Tilfælde indtraf en Dags Regnvejrr mellem Udtagningen af to sammenhørende Fællesprøver, viste sig uden kendelig Indflydelse paa Prøvernes Vandindhold (se Nr. 1 og 3). Man lægger Mærke til, at den betydelige Ensartethed i Tørstofindhold ikke alene gør sig gældende indenfor de sammenhørende Fællesprøver men ogsaa, naar man sammenholder Prøverne fra de forskellige Møddinger, skøndt disse er dels fritliggende, dels anbragte i Gødningshus.

Askeanalyserne viser større Afgivelser mellem Fællesprøverne; man kommer her — ved Nr. 4 — op paa en Differens af $9.17 \div 6.50 = 2.67$ pCt. Grunden til de store Afgivelser maa sikkert overvejende søges i den Omstændighed, at Askemængden kun for en Dels Vedkommende er knyttet til Møddingens Indhold af organiske Stoffer, medens en anden og vel i Reglen den overvejende Del skyldes tilfældige Forureninger, hvis Plads i Møddingen ogsaa bliver ret tilfældig. Saaledes føres der med Roerne en stor Mængde Jord ind i Stalden, og endvidere er det jo ret almindeligt at føre Fejeskarn fra Gaardspladsen, Jord fra Roehuse eller Roebatterier og Asken fra det i Huset anvendte Brændsel op paa Møddingen. I Overensstemmelse med denne Betragtning ser man, at den Mødding, der har de største Afgivelser i Askeindholdet — Nr. 4 —, ogsaa er sammensat af det mest forskelligartede Materiale.

Gaar man over til at betragte Kvælstofindholdet, finder man for Lyngbyprøvernes Vedkommende ligeledes en tydelig Sammenhæng mellem Materialets Ensartethed og Prøvernes Paa-lidelighed. De to Møddinger, der bestaar af ensartet Materiale — Nr. 5 og 6 —, viser en smuk Overensstemmelse baade mellem Fællesprøverne indbyrdes og — ved Nr. 6 — mellem disse og den ved Udkørslen udtagne Prøve, medens Nr. 4, hvor der

Tabel 2. Forskellige Oplysninger om de enkelte Møddinger og deres Tilvejebringelse.

Mødds Nr.	Møddingens (el. Møddingstykkets) Flade-fang	Møddingens Højde, Fod	Møddingens Beliggenhed	Møddingens Bestanddele	Gødningens Henlægning	Opsamlings-tiden for Gødningen	Gødning-massens Beskaffenhed	Besætningens Størrelse	Besætningens (Malkekvægets) Fodring	Gaardens Ejer eller dens Navn
1	ca. 8 Kvdfv.	5—6 $\frac{1}{2}$	aaben Mødding-plads	Kvæg- og Hestegødning	lagvis over hele Pladsen	fra Efteraaret 1904	ret ensartet	8 Heste, 27 Køer, 11 Stk. Ungkvæg	4—8 Pd. Kraftfoder efter Mælkeydelse. 70—80 Pd. Roer	Jens Sørensen, Askov
2	ca. 8 Kvdfv.	4—6	aaben Mødding-plads	Kvæg-, Heste- og lidt Svinegødning samt lidt Aske m. m.	lagvis over hele Pladsen	fra Efteraaret 1904	noget uensartet	5 Heste, 23 Køer, 10 Stk. Ungkvæg, 59 Svin	4—8 Pd. Kraftfoder efter Mælkeydelse. 70—80 Pd. Roer	Jørgen Boesen, Askov
3	ca. 10 Kvdfv.	3—4 $\frac{1}{2}$	Gødningshus	Kvæg-, Heste- og Svinegødning	lagvis i 3 Afdelinger, som gøres færdige hver for sig	fra Efteraaret 1904	nogenlunde ensartet	4 Heste, 17 Køer, 12 Stk. Ungkvæg, 35 Svin	4—8 Pd. Kraftfoder efter Mælkeydelse. 70—80 Pd. Roer	Kr. Kirk, Askov
4	8×10 Al. (ca. 9 Kvdfv.)	5	aaben, noget sænket Møddingplads	Kvæg-, Heste- og Svinegødning samt Høsegødning, Aske og alskens Affald fra Gaard og Have	fra den ene Side til fuld Højde straks	fra Efteraaret 1904	meget uensartet	6 Heste, 12 Køer, 4 Stk. Ungkvæg, 2 Svin		N. Pedersen, Trørød
5	8×20 Al. (ca. 18 Kvdfv.)	1 $\frac{1}{2}$ —4	Gødningshus	Kvæggødning		fra tidlig paa Foraaet 1905	frisk, blød, meget ensartet			Dyrehavegaard, Lyngby
6	8×14 Al. (ca. 12 Kvdfv.)	2—2 $\frac{1}{2}$ (et Læg bortkørt)	aaben, noget sænket Mødding-plads	I den ene Side hovedsagelig Kvæggødning, i den anden Heste- og Svinegødning	fra den ene Side til fuld Højde straks	fra Efteraaret 1904	meget ensartet inden for mindre Omraader (jvf. 5. Rubr.)	19 Heste, 75 Køer, 70 Svin		P. Christensen, Holtegaard

mellem Indblandingerne findes særdeles kvælstofrigt Materiale (se Tabel 2), viser betydelige Afvigelser. — For Askovprøvernes Vedkommende er det vanskeligere at finde bestemte Holdepunkter. Overensstemmelsen er for de to Møddingers Vedkommende mindre god (Nr. 1 og 3). Ved Nr. 2 er der god Overensstemmelse mellem Fællesprøverne, men disse stemmer mindre godt med den ved Udkørslen udtagne Prøve, der har et noget højere Kvælstofindhold. Dette leder Tanken hen paa de Side 518 omtalte Uregelmæssigheder ved Prøvernes Hensætning og senere Tørring til Analyse, — Udkørselsprøven blev jo udtaget og indsendt en Del senere end de andre Prøver. I det hele taget er jo den Mulighed ikke udelukket, at Uoverensstemmelserne for Askovprøvernes Vedkommende kan staa noget i Forbindelse med de omtalte Uregelmæssigheder.*)

Hvad Prøveudtagningen fra den mindre og særdeles godt gennemblendede Dyngge angaar (se Side 518), er der Grund til at pege paa den smukke Overensstemmelse mellem Nr. 1a₁ og Nr. 1a₂, selv om bestemte Slutninger ikke kan drages ud fra dette enkelte Tilfælde.

Resultatet af Undersøgelsen gaar i Retning af, at man ved en saadan Udgravning af Søjler gennem hele Gødningmassen kan skaffe sig temmelig paalidelige Oplysninger om en Møddings Indhold af Tørstof og Kvælstof, især hvis Gødningen ikke er sammensat af alt for uensartet Materiale.

II. Undersøgelser af Ajle fra Gaarde i Jylland og paa Sjælland,

indsamlet ved Kontrolassistenter og private Landmænd
i Foraaret 1906.

Efter Udførelse af de foran beskrevne Undersøgelser saa Udvalget sig af Hensyn til de begrænsede Midler, der var stillede til dets Raadighed, ikke i Stand til at føre Staldgødnings-

*) Senere Arbejder ved Askov Forsøgsstation har ogsaa vist, at Forhindring af Ammoniaktab under Tørring af Staldgødning er et vigtigt og ret ejendommeligt Forhold ved Udførelsen af saadanne Analyser.

undersøgelserne videre, hvorfor Udvalget ved Planteavlsmødet i Februar 1905 henstillede til Statens Planteavlsudvalg (se Udvalgets Aarsberetning 1905—06, Side 168), at Undersøgelserne af den faste Staldgødning foreløbig stilledes i Bero, hvorimod der straks toges fat paa Ajleundersøgelserne, som Udvalget foreslog udførte efter følgende

Plan.

Undersøgelsens Formaal er at konstatere, hvad almindelig opbevaret Staldajle indeholder af Værdistoffer, og at undersøge, om det lader sig gøre at paavise bestemte Forholds Indflydelse paa Ajlens Indhold.

Der indsamles ca. 100 Prøver af opbevaret Koajle fra forskellige Landejendomme, der helst maa ligge spredte over større Dele af Landet. Der tages Sigte paa at belyse Fodringens og Opbevaringens Indflydelse paa Ajlens Sammensætning. Indsamlingen begrænses derfor til Steder, hvor Koajlen opsamles for sig uden fremmed Indblanding, og der vælges Ejendomme, hvor Kvægbesætningerne fodres 1) stærkt, 2) middelstærkt, 3) svagt med Kraftfoder men i øvrigt under saa vidt muligt lige Forhold og med lige store Mængder af Roer, Hø og Halm. Prøverne udtages af Ajlekummen. Til Belysning af Opbevaringsforholdenes Indflydelse gøres der Optegnelser om Stalde og Kummer, og hvad der i øvrigt kan antages at have Indflydelse paa den opbevarede Ajles Sammensætning.

Der foretages Kvælstofbestemmelse i alle 100 Prøver, i 25 af disse bestemmes tillige Kalimængden og i 10 Fosforsyremængden.

Udgifterne anslaaes til i alt 8—900 Kr.

I Skrivelse af 2. Marts 1905 meddelte Statens Planteavlsudvalg, at man billigede Forslaget, men da der kun var ca. 600 Kr. til Rest af de bevilgede 1000 Kr., maatte de foreslaaede Undersøgelser indskrænkes noget.

Det overdroges Statskonsulent *Fr. Hansen* som Udvalgets Formand at iværksætte Arbejdet. Og efter at Assistent *R. K. Kristensen* ved Askov Forsøgsstation havde syslet en Del med Undersøgelser af Ajle, laa det lige for, at det overdroges ham at udføre Analysearbejdet. For at faa Ajleprøverne tilvejebragte saa billigt som muligt og dog paa en nogenlunde betryggende Maade rettede *Fr. Hansen* i Efteraaret 1905 ved de jydsk Kontrolforeningers Aarsmøde en Opfordring til de tilstedeværende Assistenten og Formænd om at være behjælpelige med de paatænkte Undersøgelser. Der meldte sig straks 25 Assistenten og Formænd, som tilbød deres Medvirksomhed. Sidst i Februar 1906 udsendtes til de Herrer, som havde tilbudt deres Medhjælp, en Vejledning til Brug ved Udtagning og Forsendelse af Ajleprøverne og et Spørgeskema til Udfyldning samt en Anmodning om

at meddele til Forsøgsstationen, hvor mange Kummer vedkommende mente at kunne skaffe Prøver fra. Vejledningen indeholdt en kort Redegørelse for Undersøgelsens Formaal og nærmere Angivelse af, hvilke Klasser af Husdyrbrug, Undersøgelsen skulde omfatte, og hvilke Kummer der kunde tages Prøver af. Der anvistes følgende Fremgangsmaade ved Prøveudtagningen (jvf. 15. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur*):

En Stang stikkes lodret ned i Ajlekummen, til den støder mod Bunden, derpaa trækkes den op, og det af Ajlen vædede Stykke maales med en Tommestok. Det vaade Stykke deles i to lige store Dele, og paa Stangen fastbindes en Flaske med Halsen opad, saaledes at Flaskens Munding befinder sig midt paa det vædede Stykke af Stangen. Halsen lukkes med en Korkprop, hvori der er fastgjort et længere Stykke Sejlgarn. Derefter føres Stangen igen lodret ned i Ajlen, mens man holder den løse Ende af Sejlgarnet i Haanden. Naar Stangen støder mod Bunden, trækker man ved Hjælp af Snoren Proppen af. Naar Flasken er løbet fuld af Ajle — hvilket ses paa, at der ikke stiger flere Luftbobler op af Ajlen —, trækkes Stangen op. Flasken løses af og tilproppes solidt, skylles lidt, aftørres og paaklæbes det til Skemaet svarende Nummer.

Der udtages to Prøver af hver Beholder.

Spørgeskemaet var indrettet til Optegnelser om Staldene, Tilbøjsforholdene ved Kummen, dennes Form, Størrelse, Konstruktion og Tildækning, Mængden af opsamlet Ajle og dennes Oprindelse, Opbevaringstidens Længde og Bemærkninger om Udkørsel af Ajle — samt Oplysninger om Besætningernes Størrelse og Mængderne af de forskellige Fodermidler, der var opfodrede i Tidsrummet for Ajlens Opsamling.

Som Svar indkom i Løbet af kort Tid Meddelelser om Tilvejebringelse af ca. 70 Ajleprøver, og der udsendtes fra Forsøgsstationen tilsvarende Materiale til Forsendelse af Prøverne. Man benyttede en Form for Emballage, som anvendes af Mejerierne ved Forsendelse af Mælkeprøver til kemisk Analyse, og som bestaar af to smaa Flasker, der sættes ind i Udboringer i en flad Træklods, som lukkes med Korkproppe og forsendes som „Prøve uden Værdi“.

Samtidig var Statskonsulent *K. Hansen* traadt i Forbindelse med nogle Landmænd paa Sjælland, hvorfra der ankom et mindre Antal Prøver. Der indkom i alt 75 Prøver med tilhørende Skemaer i udfyldt Stand. Prøverne repræsenterede 70 Besætninger med 2866 Kreaturer, hvoraf 3 Besætninger fandtes paa Sjælland, de øvrige i forskellige Egne af Jylland. At der indkom flere Prøver, end Undersøgelsen omfattede Besætninger, skyldes den Omstændighed, at der flere Steder fandtes 2 Ajlekummer ved den samme Ejendom. 62 Prøver blev i Overensstemmelse med Anmodningen indsendte med 2

*) Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 13. Bind, Side 235—50.

Eksemplarer af hver. Men det viste sig, at Prøveudtagerne havde opfattet den tilsendte Vejledning noget forskelligt paa et enkelt Punkt, idet nogle havde udtaget begge Fællesprøverne paa een Gang ved Hjælp af en større Flaske eller ved at binde begge de smaa Flasker paa Stangen samtidig, medens andre havde ført Stangen med paa-bunden Flaske ned i Kummen to Gange (se Tabel 17). I nogle Tilfælde, hvor Prøveudtageren fandt det formaalistjenligt at udtage Prøver af flere Kummer end oprindelig opgivet, blev de udtagne Prøver fordelte paa det forhaandenværende Forsendelsesmateriale, og nogle af Prøverne blev derfor kun indsendte i Enkelt eksemplarer. I enkelte Tilfælde, hvor fremsendte Prøver ifølge modtagne Oplysninger maatte betragtes som mindre paalidelige, blev der rekvireret nye Prøver fra de paagældende Kummer (se Anmærkn. Tabel 17). Da det kun er de færreste Steder, Koajlen opsamles for sig uden Tilblanding af Svineajle eller andet, viste det sig vanskeligt at begrænse Undersøgelsen til Kummer med ren Koajle, og der indkom en Del Prøver fra Kummer med blandet Indhold. Disse blev dog ikke betragtede som værdiløse for Undersøgelsen — saa lidt som enkelte Prøver af almindelig Møddingsaft. Det indsendte Materiale bar Vidne om, at de paagældende Ejere eller Prøveudtagere havde omfattet Sagen med Interesse og udvist Omhu ved Prøveudtagning og Udfyldning af Skemaer.

Der er foretaget Kvælstofbestemmelse i alle 75 Prøver. Fællesprøverne (a og b i Tabel 4) er analyserede hver for sig, og hvor disse viste nævneværdig Uoverensstemmelse, er der foretaget Kontrolanalyser i Enkeltprøverne. Der er ligeledes foretaget 2 Analyser i hver af de Prøver, der kun var indsendte i et Eksempel. Der blev i alt udført 143 Kvælstofbestemmelser (174 Enkeltanalyser). Der er gennemgaaende god Overensstemmelse mellem Fællesprøverne, baade dem, der blev udtagne ad 1 Gang, og dem, der blev udtagne ad 2 Gange (se Tabel 17). Foruden Kvælstofbestemmelserne er der foretaget Kalibestemmelser i 18 Prøver og Fosforsyrebestemmelser i 4. Da Assistent *R. K. Kristensen* ved nogle tidligere, specielle Undersøgelser havde fundet, at Vægtfyldebestemmelser i Ajleprøver kunde have betydelig Værdi for Undersøgelser, der drejede sig om Opbevaringsforhold, blev der foretaget Vægtfyldebestemmelser i samtlige Prøver, som Regel dog kun i den ene af de to Fællesprøver (se Anmærkn. Tabel 17), tilsammen ca. 90 Vægtfyldebestemmelser.

Ved den efter Prøvernes Indsamling og Analysering foretagne Bearbejdelse af Materialet blev der i en Del Tilfælde, hvor de givne Oplysninger maatte synes lidt uklare eller mindre fuldstændige, udsendt Forespørgsler desangaaende. Der blev ligeledes korresponderet med nogle af Ejerne og Prøveudtagerne om enkelte specielle Opbevaringsforhold, der viste sig at være af betydelig Interesse og indbød til nærmere Drøftelse.

Hele Materialet, tilvejebragt paa Grundlag af modtagne Oplysninger og udførte Analyser, er sammenfattet i Tabellerne.

14—18, der findes samlede i Slutningen af denne Beretning, Side 551—68. Tabel 18 giver en Oversigt over Indholdet af de 4 foregaaende Tabeller og danner nærmest Udgangspunktet for Materialets videre Bearbejdelse.

Som det fremgaar af Materialets nærmere Behandling, Side 526—50, er Gennemsnitsindholdet af

61 Prøver af Koajle	0.463 pCt.	Kvælstof,
14 — - blandet Ajle	0.339 — —	
2 — - Møddingsaft	0.164 — —	
18 — - Koajle	0.790 —	Kali
4 — - —	0.007 —	Fosforsyre.

Men Indholdet svinger meget stærkt, Indholdet af

Kvælstof i Koajle fra	0.169 pCt.	til 0.836 pCt.
— i blandet Ajle fra . .	0.184 —	— 0.504 —

og Indholdet af

Kali i Koajle fra 0.50 pCt. til 1.24 pCt.

Som nævnt i Planen for Arbejdets Gennemførelse, var det ikke blot Hensigten at undersøge, hvor stort Indholdet af Værdistoffer var i Ajlen, som den almindelig forekommer i Kummer, naar den køres ud paa Marken, men man vilde tillige se, om det kunde lade sig gøre at paavise nogen Sammenhæng mellem Ajlens Godhed og de Forhold, hvorunder den var produceret og opbevaret. I det efterfølgende skal der gøres Rede for, hvad der er opnaaet i saa Henseende.

A. Fodringens Indflydelse paa Ajlens Indhold af Kvælstof.

Da Malkekøerne i de allerfleste Tilfælde har udgjort den langt overvejende Del af Besætningerne, og da Fodringen af Malkekvæget i Hovedsagen vil være Udtryk for hele Besætningens Fodring, og da der desuden i flere Tilfælde ikke foreligger Oplysninger om Ungkvægets Fodring, er alene Fodringen af Malkekøerne lagt til Grund for de følgende Sammenligninger mellem Ajlen fra Besætninger med stærkere og svagere Fodring. Ved disse Sammenligninger viste det sig vanskeligt at tredele det begrænsede Materiale, saa der kunde anstilles de i Planen, Side 523, antydede Sammenligninger mellem stærk, middelstærk og svag Fodring, og der er derfor kun skelnet mellem „stærkere“ og „svagere“ Fodring. Til Sammenligning er kun be-

nyttet Besætninger, hvorfra der foreligger ren Koajle, opbevaret under normale Forhold. Foruden blandet Ajle eller Ajle, der udelukkende stammer fra Sommerfodring, er udskudt Ajle, der kun har været opbevaret i kortere Tid eller stammer fra Beholdere med ukendte Tildækningsforhold, fra Slamkister eller fra Beholdere med særlige Tilløbsforhold. Til Sammenligningerne er derefter benyttet følgende 45 Prøver: Nr. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 43, 44, 46, 47, 48, 51, 52, 54, 55, 57, 61 a, 62, 63, 65, 67.

Tabel 3, a, giver en samlet Oversigt over Kvælstofindholdet i Ajlen efter stærkere eller svagere Fodring med de forskellige Fodermidler, Ajlen opbevaret i Kummer med Tildækning af meget forskellig Godhed. De Sammenstillinger, der ligger til Grund for denne Tabel, er foretagne saaledes, at Opbevaringsforholdene med Hensyn til Kummernes Tildækning stadig er de samme for de to Grupper (svagere og stærkere Fodring), der skal sammenlignes. Kummernes Tildækningsforhold er udtrykt ved Talværdier. Disse er fremkomne ved, at hver enkelt Kumme har faaet en Karakter (se nærmere i Tabel 15), som er omsat i Tal saaledes: Sædeles god Tildækning = 4, god = 2, ret god = 0, mindre god = $\div 2$, slet = $\div 4$, sædeles slet = $\div 6$. Gennemsnit af Karaktererne for det Antal Kummer (Prøver), som findes i hver Gruppe, er opført i tredjesidste Rubrik. Man ser, at Gennemsnitskarakteren hele Tiden er lige stor for begge Grupperne i hver enkelt Sammenligning. For at opnaa dette er Tvedelingen af Materialet til de enkelte Sammenligninger foretaget noget vilkaarlig, de Grupper, der skal sammenlignes, er kun tilnærmelsesvis lige store. Desuden har det været nødvendigt at udskyde enkelte Kummer. Til Udskydning er valgt Prøver, hvis Kvælstofindhold laa nærmest ved Gennemsnitsindholdet af Ajleprøver fra Kummer, der havde faaet samme Karakter for Tildækningen som de udskudte Prøver (se Gennemsnitstallene i Tabel 7, Side 539). I sidste Rubrik er opført det Antal Prøver (Kummer), der er indgaaet i hver Gruppe. Der er ikke ved Sammenstillingerne taget Sigte paa at regulere andre Faktorer end Opbevaringsforholdene.

Ved Betragtning af Tallene ser man straks, at noget tydeligt Udslag af Fodringens Indflydelse paa Ajlens Sammen-sætning er der ikke fremkommet ved denne Undersøgelse.

Tabel 3. Oversigt over Kvælstofindholdet i Ajlen efter forskellig Fodring med de forskellige Fodermidler.

a. Ajle fra Kummer med Tildækning af helt forskellig Godhed.

Sammenlignings Nr.	Fodring	Foder pr. Dag pr. Ko, Pd					Foder pr. Dag, Foderenheder				pCt. Kvælstof i Ajlen	Kummerens Tildækning	Opsamlet Vinterajle, Kbfd.	Antal Prover
		Oliekager	Andet Kraftfoder	Hø	Halm	Roer	Samlet Kraftfoder	Kraftfoder + Hø	Kraftf. + Hø og Roer	Foder i alt				
1	Svagere Fodring med Oliekager	1.6	1.1	6.7	6.3	41	—	—	—	—	0.478	÷0.1	57.1	25
	Stærkere do. - do.	3.5	1.3	3.8	7.0	57	—	—	—	—	0.454	÷0.1	45.1	20
2	Svagere Fodring med andet Kraftfoder .	2.4	0.3	5.8	6.0	48	—	—	—	—	0.490	0.1	35.7	22
	Stærkere do. - do.	2.6	2.2	4.7	7.5	50	—	—	—	—	0.467	0.1	44.0	19
3	Svagere Fodring med Hø	3.0	1.5	3.0	6.8	55	—	—	—	—	0.429	÷0.1	43.6	22
	Stærkere do. - do.	1.9	0.9	7.7	6.4	41	—	—	—	—	0.498	÷0.1	37.4	23
4	Svagere Fodring med Halm	2.4	0.9	5.2	4.9	50	—	—	—	—	0.471	0.1	33.4	23
	Stærkere do. - do.	2.3	1.5	5.8	8.5	45	—	—	—	—	0.467	0.1	37.8	20
5	Svagere Fodring med Roer	2.2	1.1	6.0	6.5	35	—	—	—	—	0.462	÷0.1	42.4	22
	Stærkere do. - do.	2.7	1.2	4.9	6.7	60	—	—	—	—	0.467	÷0.1	38.7	23
6	Svagere Fodring med Kraftfoder i alt ..	1.7	0.5	7.3	5.8	42	2.1	—	—	—	0.494	÷0.1	37.5	20
	Stærkere do. - do.	3.1	1.8	4.0	7.3	53	4.8	—	—	—	0.441	÷0.1	43.0	25
7	Svagere Fodring med Kraftfoder + Hø ..	2.1	0.7	4.7	6.0	48	—	4.7	—	—	0.428	0.0	44.1	22
	Stærkere do. - do.	2.9	1.6	6.1	7.5	48	—	7.0	—	—	0.518	0.0	36.9	20
8	Svagere Fodring med Kraftf. + Hø og Roer	1.9	0.9	5.9	6.2	37	—	—	8.9	—	0.452	÷0.2	34.2	23
	Stærkere do. - do. do.	3.1	1.4	4.9	7.1	60	—	—	12.5	—	0.472	÷0.2	31.9	21
9	Svagere Fodring med Foder i alt	1.8	0.9	6.0	5.9	37	—	—	—	10.0	0.453	0.0	35.2	22
	Stærkere do. - do.	3.0	1.6	5.1	7.4	58	—	—	—	13.9	0.479	0.0	35.2	21

Det største Udslag maatte jo nærmest ventes ved Sammenligning mellem stærkere og svagere Fodring med Oliekager, men man ser, at Gennemsnitsindholdet af Kvælstof er omtrent ens for begge Grupper, skøndt den stærkt fodrede har 3.5 Pd. Oliekager pr. Dag, den svagt fodrede kun 1.6 Pd.; den svagere Fodring viser endogsaa et lidt højere Kvælstofindhold end den stærkere. Forskellig Fodring med andet Kraftfoder, Sammenligning 2, giver ganske det samme Resultat, og tager man det samlede Kraftfoder, Smln. 6, er Nedgangen i Ajlens Kvælstofindhold efter den stærkere Fodring endnu mere iøjnefaldende, 0.053 pCt.

Hertil kan nu bemærkes, at med stærkere Fodring med Kraftfoder følger i Reglen stærkere Fodring med Roer, og et stort Roefoder kunde antages at virke i modsat Retning af Kraftfoderet og ophæve dets Indflydelse paa Ajlens Sammensætning*). Forskellen i Roefoderet for de nævnte Grupper er imidlertid ikke saa betydelig, at den kan antages at have større Indflydelse i nævnte Retning; i Smln. 1 er Forskellen 16 Pd., i Smln. 6 11 Pd. og i Smln. 2 kun 2 Pd. pr. Ko daglig. Ser man paa Smln. 5, hvor Roefoderets Virkning søges belyst, finder man ikke den omtalte Virkning af den stærkere Fodring med Roer; Forskellen mellem stærkere og svagere Fodring er her 25 Pd., men Kvælstofindholdet i Ajlen omtrent ens efter begge Fodringer; den lille Forskel, 0.005 pCt., gaar endda i modsat Retning af den ventede. Kraftfodermængden er ganske vist ikke nøjagtig den samme for den svagere og den stærkere Roefodring, men Forskellen er ikke saa stor, at den tilsigtede Sammenligning umuliggøres, Forskellen i Oliekager er kun 0.5 Pd., i andet Kraftfoder 0.1 Pd.

Gaar man over til at undersøge Straafoderets Indflydelse paa Ajlens Kvælstofindhold, og ser paa Smln. 3, hvor Høets Indflydelse søges belyst, finder man, at „Stærkere Fodring med Hø“ viser et højere Kvælstofindhold end „Svagere Fodring med Hø“. Forskellen er forholdsvis betydelig, $0.498 \div 0.429 = 0.069$ pCt. Det mindre Høfoder falder sammen med en større Roemængde, nemlig 55 Pd. mod 41; men denne Forskel af 14 Pd. Roer kan efter det ovenfor paapegede næppe antages at have saa stor Indflydelse, at den tilsigtede Sammenligning

*) Jvf. Forsøgslaboratoriets 60. Beretning, Side 22.

forstyrres. Hvad Kraftfoderet angaar, er der en ikke ubetydelig Forskel mellem de to Grupper, nemlig 1.1 Pd. Oliekager og 0.6 Pd. andet Kraftfoder, men Forskellen gaar for begge disse Fodermidlers Vedkommende i modsat Retning af Forskellen i Høfoderet: den stærkere Høfodring har det mindste Kraftfoder. Det kan altsaa ikke være en større Mængde Kraftfoder, der har bevirket den højere Kvælstofprocent i Ajlen efter den stærkere Høfodring. Det maatte da snarere antages, at Uligheden indenfor Kraftfoderets Mængde kunde have reduceret den paapegede Virkning af Høfoderet.

Det ser altsaa ud, som om Høfoderets Størrelse har haft Indflydelse paa Ajlens Kvælstofindhold, og der vil derfor være Anledning til at kaste et Tilbageblik paa de ovenfor omhandlede Sammenstillinger og se, hvorledes det i disse forholder sig med Høfoderets Mængde. Tager man først Smln. 1, ser man, at den stærkere Fodring med Oliekager har været ledsaget af svagere Fodring med Hø og omvendt. Forskellen mellem de to Hømængder er 2.9 Pd. Dette tyder ogsaa paa, at Høfoderet har haft Indflydelse paa Ajlens Kvælstofindhold. Den større Mængde Oliekager kunde i og for sig nok have bevirket et større Kvælstofindhold, men Virkningen er blevet opvejet og overvejet af det formindskede Høfoder. En lignende Betragtning kan anstilles overfor Smln. 2: Forskellen i Hømængden er ganske vist mindre, 1.1 Pd., men Forskellen i Oliekager er til Gengæld lille, 0.2 Pd., og det er kun i „Andet Kraftfoder“ at en betydeligere Forskel, 1.9 Pd., gør sig gældende. Smln. 6, „Samlet Kraftfoder“, viser tilsvarende Forhold. Der er en ikke ubetydelig Nedgang i Kvælstofprocenten efter den stærkere Fodring med Kraftfoder, men man ser, at de større Kraftfodermængder følges med en mindre Hømængde.

Har de varierende Hømængder saaledes opvejet Virkningen af de forskellige Kraftfodermængder, skulde man antage, at den paa Forhaand ventede Indflydelse af Fodringen paa Ajlens Sammensætning vilde give sig tilkende, naar man ved stærkere Fodring forstod stærkere Fodring med Kraftfoder plus Hø, saa begge Faktorer kom til at virke i samme Retning. Man ser da ogsaa, at Smln. 7, hvor den stærkere Fodring betyder større Mængder af baade Oliekager, andet Kraftfoder og Hø, giver det ventede Resultat. Her findes den største Forskel i Kvælstofindhold, der er paavist mellem stærk og svag Fodring:

„Svagere Fodring“ har givet 0.428 pCt. Kvælstof i Ajlen, „Stærkere Fodring“ 0.518 pCt., Forskel 0.090 pCt. Det kan bemærkes, at forstyrrende Virkninger fra Roefoderet her er udelukkede, idet dets Størrelse er ens for begge Grupper. Ved Smln. 8, der er baseret paa Summen af Kraftfoder, Hø og Roer, omregnet i Foderenheder, har den stærkere Fodring kun givet en mindre Tilvækst i Kvælstofindholdet, men her ser man ogsaa, at Høfoderet er lidt mindre i den stærkt fodrede Gruppe end i den svagt fodrede. Smln. 9, der omfatter hele Foderet, adskiller sig kun fra den foregaaende ved, at Halmen er medtaget, og har da ogsaa givet samme Resultat som hin. Smln. 4, der omfatter forskellig Fodring med Halm, er nærmest medtaget for Fuldstændigheds Skyld. Forskellen i Halmfoderet er 3.6 Pd.; de øvrige Faktorer, Kraftfoder, Hø og Roer, er temmelig ens for begge Grupper, og Ajlens Kvælstofindhold er da ogsaa det samme.

De i Tabellens næstsidste Rubrik opførte Tal er et Udtryk for den Mængde Ajle, som gennemsnitlig er samlet pr. Ko fra Vinterfodringens Begyndelse til Tidsrummet for Prøvernes Udtagning, ca. 6 Maaneder. Tallene er, som det fremgaar af Tabel 16, fundne ved Beregning efter de opgivne Maal af Kummernes Størrelse og Ajlens Dybde, samt de opgivne Tal for Besætningernes Størrelse. Tallene for Vinterproduktionens Størrelse kan selvfølgelig kun betragtes som tilnærmelsesvis rigtige, da nogle af de Opgivelser, der ligger til Grund for Udregningen, er foretagne mere eller mindre efter Skøn. Dette gælder særlig Mængden af overgemt Sommerajle og Ajle, udkørt i Løbet af Vinteren. Det angivne Tidsrum er ogsaa noget elastisk. De fundne Tal ligger noget lavere, end det almindelig opgives efter Maalinger af Urinmængden fra enkelte Dyr (se „Forsøg med Urin og Ajle“ af N. A. Hansen og Forsøgslaboratoriets 60. Beretning). — Sammenholdes den fundne Mængde Ajle med dens Indhold af Kvælstof, finder man en vis Forbindelse mellem de to Størrelser. Den af to sammenhørende Grupper, der har det højeste Kvælstofindhold, viser stadig en mindre Vinterproduktion af Ajle pr. Ko. Dette kunde tyde paa, at et stort Høfoder, hvis man tør tilskrive det den Virkning at forhøje Ajlens Kvælstofindhold, tillige bidrager til at formindske Urinmængden. Det er imidlertid vanskeligt at slutte fra Mængden af opsamlet Ajle til Mængden af den i

Tabel 3. Oversigt over Kvælstofindholdet i Ajlen efter forskellig Fodring med de forskellige Fodermidler.

b. Ajle fra Kummer med god Tildækning.

Sammenlignings Nr.	Fodring	Foder pr. Dag pr. Ko, Pd.					Foder pr. Dag, Foderenheder				pCt. Kvælstof i Ajlen	Kummeres Tildækning	Antal Prøver
		Oliekager	Andet Kraftfoder	Hø	Halm	Roer	Samlet Kraftfoder	Kraftfoder + Hø	Kraftf. + Hø og Roer	Foder i alt			
1	Svagere Fodring med Oliekager	1.6	1.4	6.1	6.5	44	—	—	—	—	0.563	2.2	12
	Stærkere do. - do.	3.0	1.3	4.2	7.3	51	—	—	—	—	0.497	2.2	13
2	Svagere Fodring med andet Kraftfoder	2.4	0.3	6.1	5.4	46	—	—	—	—	0.510	1.8	12
	Stærkere do. - do.	2.3	2.3	4.2	8.3	49	—	—	—	—	0.536	2.5	13
3	Svagere Fodring med Hø	2.3	1.8	2.3	7.4	56	—	—	—	—	0.466	2.2	12
	Stærkere do. - do.	1.9	1.0	7.2	6.4	40	—	—	—	—	0.577	2.2	13
4	Svagere Fodring med Halm	2.4	0.5	4.8	4.6	51	—	—	—	—	0.526	2.4	10
	Stærkere do. - do.	2.3	1.9	5.4	8.4	45	—	—	—	—	0.522	2.0	15
5	Svagere Fodring med Roer	2.1	1.4	5.7	6.8	36	—	—	—	—	0.520	2.2	13
	Stærkere do. - do.	2.6	1.2	4.5	7.0	60	—	—	—	—	0.528	2.2	12
6	Svagere Fodring med Kraftfoder i alt	1.8	0.6	6.7	6.3	42	2.4	—	—	—	0.556	1.8	12
	Stærkere do. - do.	2.8	2.0	3.7	7.4	53	4.8	—	—	—	0.494	2.5	13
7	Svagere Fodring med Kraftfoder + Hø	2.2	0.8	4.3	6.1	50	—	4.8	—	—	0.493	2.2	12
	Stærkere do. - do.	2.5	1.9	6.0	7.8	45	—	6.7	—	—	0.556	2.2	13
8	Svagere Fodring med Kraftf. + Hø og Roer	1.9	1.1	5.5	6.5	37	—	—	8.9	—	0.535	2.2	13
	Stærkere do. - do. do.	2.8	1.6	4.7	7.3	59	—	—	12.2	—	0.512	2.2	12
9	Svagere Fodring med Foder i alt	1.9	0.9	5.7	6.2	37	—	—	—	10.0	0.533	2.2	12
	Stærkere do. - do.	2.7	1.8	4.6	7.5	57	—	—	—	13.6	0.515	2.2	13

Stalden afsondrede Urin, da forskellige Forhold i og ved Stalden, f. Eks. Strøelsens Art og Mængde, her griber ind. Desuden er Tallene her, som nævnt, kun tilnærmelsesvis paa-lidelige.

Tabel 3, b, giver en Oversigt over Kvælstofindholdet i Ajlen efter stærkere og svagere Fodring med forskellige Fodermidler, Ajlen opbevaret i Kummer med gode Tildækningsforhold. Ved Sammenstillingerne, som danner Grundlaget for denne Oversigt, er der kun medtaget godt dækkede Kummer, nemlig 5 med Karakteren „Særdeles god“, 17 med Karakteren „God“ og 3 med Karakteren „Ret god“, tilsammen 25. Disse Karakterer har beholdt Talværdierne fra forrige Oversigt, og Sammenstillingerne svarer til Sammenstillingerne i Tabel 3, a; men da Opbevaringsforholdene her er mere ensartede og Materialet mindre, er samtlige 25 Kummer benyttede ved alle Sammenligninger. Gennemsnitstallene i Rubrikken „Kummernes Tildækning“ stemmer derfor ikke saa godt overens som i Tabel 3, a; Smln. 2, 4 og 6 viser nogle mindre Afvigelser, som man dog har ment at kunne se nogenlunde bort fra.

Som det ses af Tabellen, er Resultatet af Sammenstillingerne meget nær det samme som nævnt under Tabel 3, a, hvilket bekræfter de fundne Resultaters Rigtighed, nemlig at det eneste Fodermiddel, som under de givne Forhold synes at have virket kendeligt i Retning af et højere Kvælstofindhold i Ajlen, er Høet. Dette Resultat kan ifølge Sagens Natur dog kun betragtes som en Antydning, da der ved de foretagne Undersøgelser har været mange dels ukendte og dels kun svagt kontrollerede Forhold at arbejde med. Men Antydningerne er dog saa stærke, at de fortjener Paaagtning og nærmere Undersøgelse.

B. Opbevaringsforholdenes Indflydelse paa Ajlens Indhold af Kvælstof.

I det følgende skal Opbevaringsforholdenes Indflydelse paa de undersøgte Ajleprøvers Kvælstofindhold belyses nærmere, idet der særlig tages Sigte paa at undersøge Virkningen af Kummernes forskellige Tildækning. Da der ikke kunde paa-

vises nogen bestemt Indflydelse af Fodringen for Oliekagers og andet Kraftfoders Vedkommende, lige saa lidt som for Roernes, og da den Forskel i Kvælstofindhold, der syntes at knytte sig til det forskellige Høfoder, ikke var særlig stor i og for sig, 0.069 pCt., er Fodringsforholdene helt holdt ude af Betragtning ved de efterfølgende Sammenstillinger. Derimod er forskellige andre Forhold, der foruden Kummernes Tildækning kan antages at have Indflydelse paa Ajlens Kvælstofindhold, saa vidt mulig holdt ude fra hverandre. Dette gælder Ajlens Oprindelse, Opbevaringstidens Længde, særlige Tilløbsforhold ved Kummerne, Anvendelse af konserverende Strømidler m. m. Hvert enkelt af disse Forhold behandles for sig i efterfølgende Afsnit.

a. Koajle.

Dette Afsnit omfatter 61 Prøver af Koajle, opbevaret under saadanne Forhold, at, ifølge de foreliggende Opgivelser, kun Kummernes Tildækning har været forskellig.

Tabel 4 giver en Oversigt over Kvælstofindholdet og Vægtfylden af 41 Prøver, grupperede i 4 Afdelinger efter som Tildækningen har været „særdeles god“, „god“, „mindre god“ eller „slet“. Betegnelserne svarer til de i Tabel 15, sidste Rubrik, opførte Karakterer. Men da der i denne Oversigt kun findes enkelte Kummer med Karaktererne „ret god“ og „særdeles slet“, er disse indgaaede henholdsvis under Betegnelserne „god“ og „slet“ (se Numrene). I Linien under Tabellen er anført det saakaldte „Kvælstofoverskud“, der er udregnet paa følgende Maade:

$$\text{Kvælstofoverskud} = K \div 20 (V \div 1),$$

naar K betyder Kvælstofprocenten og V Vægtfylden (se nærmere Side 537).

Viste det sig vanskeligt at finde Udslag af Fodringens Indflydelse paa Ajlens Sammensætning, saa er Udslaget af de forskellige Opbevaringsforhold, for saa vidt de bestaar i Kummernes forskellige Tildækning, saa meget desto tydeligere. Gennemsnitstallene er umiddelbart talende. Ajlen indeholder fra

Særdeles godt dækkede Kummer	0.615 pCt. Kvælstof.
Godt — —	0.517 — —
Mindre godt — —	0.409 — —
Slet — —	0.285 — —

Tabel 4. Kvælstofindhold og Vægtfylde af Koajle fra Kummer med forskellig Tildækning men ensartede Tilløbsforhold og normal Opbevaringstid.

Tætheden af Kummernes Tildækning.											
Særdeles god			God			Mindre god			Slet		
Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde
1	0.836	1.036	6	0.569	1.025	9	0.222	1.012	3	0.344	1.022
2	0.588	1.028	8	0.556	1.031	10	0.525	1.027	15	0.268	1.012
17	0.415	1.018	11	0.458	1.024	16	0.525	1.023	24	0.289	1.016
25	0.662	1.030	12	0.522	1.027	18	0.257	1.013	39	0.354	1.023
56 a	0.658	1.032	14	0.616	1.030	22	0.488	1.025	46*)	0.135	(1.008)
56 b	0.630	1.031	23	0.501	1.025	29	0.399	1.019	65	0.169	1.015
62	0.517	1.026	27	0.514	1.021	40	0.326	1.020			
			28	0.348	1.019	48	0.495	1.027			
			32	0.504	1.025	51	0.400	1.028			
			35	0.317	1.017	67	0.456	1.026			
			36	0.522	1.024						
			37	0.577	1.029						
			41	0.382	1.018						
			43	0.579	1.024						
			44	0.444	1.023						
			47	0.577	1.025						
			57	0.605	1.028						
			63	0.715	1.032						
Gens.	0.615	1.0287	Gens.	0.517	1.0248	Gens.	0.409	1.0220	Gens.	0.285	1.0176
	Kvælstof-overskud 0.041			Kvælstof-overskud 0.021			Kvælstof-overskud ÷ 0.031			Kvælstof-overskud ÷ 0.067	

Tydeligere Udslag kunde ikke ventes. Kvælstofindholdets regelmæssige Aftagen fra Gruppe til Gruppe viser hen til, at det ikke er Tilfældigheder men bestemte Love, der her gør sig gældende. De forskellige Grader af Tildækningens Tæthed betyder, som nævnt i Anmærkningen til Tabel 15, forskellige

*) Da Vægtfylde og Kaliindhold (se Tabel 12) tyder paa, at det lave Kvælstofindhold i denne Prøve delvis kunde skyldes Fortynding med Vand — skønt der intet er oplyst herom — er Prøven ikke medtaget ved Udregningen af Gennemsnitstallene for denne Gruppe.

Grader af Mulighed for Luftveksel mellem Rummet i Kummen og den ydre Luft, og det er da højst sandsynligt, at det lave Kvælstofindhold i Ajlen fra de slet dækkede Kummer skyldes en særlig stærk Bortgang af Kvælstof i flygtige Forbindelser (Ammoniak), hvad der jo ogsaa stemmer med det, man i øvrigt ved om Ajle og Opløsninger af kulsur Ammoniak (se bl. a. 15. Beretning). Ganske vist er der betydelige Svingninger i Kvælstofindholdet af de forskellige Prøver indenfor hver enkelt Gruppe, betydelige Afvigelser fra det paagældende Gennemsnitstal; men det er kun, hvad der maatte ventes. Prøverne stammer fra 40 forskellige Besætninger, og det maa jo antages, at Ajlen oprindelig kan være af højst forskellig Godhed paa de forskellige Produktionssteder. Og det maa erindres, at der ved denne Undersøgelse ogsaa har været andre Kilder til Afvigelser. Billedet af Opbevaringsforholdene er jo kun givet i grove Træk. De paagældende Opgivelser er noget skønsmæssige, og da Forholdene er synede af ca. 25 forskellige Mænd, kan det ikke ventes, at de forskellige Enkeltheder har faaet en helt ensartet Bedømmelse. Der kan ogsaa være ret afgørende Forhold, der har unddraget sig Prøveudtagerens Kontrol, utætte Kummer, Spild af Vand i Staldene m. m. Det maa ogsaa erindres, at det særlig er Forholdene ved selve Ajlekummen, der er komne i Betragtning, skøndt det er muligt, at Ajlen allerede paa Vejen til Kummen kan paavirkes af Omstændigheder, der faar stor Betydning for Ammoniakdannelse og Ammoniaktab.

Ved Betragtning af de enkelte Prøver ser man, hvilken umaadelig Forskel der kan være mellem Kvælstofindholdet i to Prøver af Koajle. Den kvælstofrigeste indeholder 0.836 pCt., den kvælstoffattigste 0.169 pCt. I god Overensstemmelse med Gennemsnitstallene stammer den første Prøve fra en særdeles godt dækket, den sidste fra en slet dækket Kumme.

Forholdet mellem Ajlens Vægtfylde og dens Indhold af Kvælstof. Som antydet i Indledningen vil en Ajleprøves Vægtfylde ofte give bestemte Vink om visse Forhold vedrørende Opbevaringen. Betragtes Ajlen som en Opløsning, bestemmes dens Vægtfylde af Ajlens samlede Indhold af opløste Stoffer, og Vægtfylden giver, sammenholdt med Kvælstofprocenten, et Udtryk for visse Forandringer, som Ajlen kan være undergaaet i Løbet af Opbevaringstiden. En kvælstoffattig Ajle, der har tabt megen Ammoniak ved Fordampning,

vil — da Indholdet af ikke flygtige Forbindelser er forblevet det samme — have en høj Vægtfylde i Forhold til Kvælstofprocenten. En Fortynding med Vand vil derimod ikke forrykke Forholdet mellem Indholdet af flygtige og ikke flygtige Forbindelser og altsaa heller ikke mellem Kvælstofprocenten og Vægtfylden, naar denne betragtes som et simpelt Udtryk for Totalindholdet af opløste Stoffer (se 22. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur*). En let og hurtig Bedømmelse af Forholdet mellem Kvælstofindhold og Vægtfylde kan man foretage, naar man multiplicerer Zifrene i Vægtfyldens Decimaler med 2; man faar da et Tal, der ligger i Nærheden af Kvælstofprocenten — højere, hvis Ajlen har et forholdsvis lavt Kvælstofindhold, lavere, hvis Kvælstofindholdet er højt i Forhold til Vægtfylden. Trækker man det nævnte Produkt fra Zifrene i Kvælstofprocenten, faar man en Størrelse, der giver et talmæssigt Udtryk for det omhandlede Forhold. Denne Størrelse kaldes i nærværende Beretning for Nemheds Skyld „Kvælstofoverskudet“ — se Formlen Side 534. I Gennemsnit for hver enkelt af de fire Grupper er Kvælstofoverskudet:

Særdeles godt dækkede Kummer	0.041
Godt — —	0.021
Mindre godt — —	0.031
Slet — —	0.067

Man ser, at Kvælstofoverskudet aftager jævnt samtidig med den aftagende Godhed af Kummernes Tildækning. Forskellen mellem begge Ydergrupper er 0.101. Det viser sig, at Ajlens Indhold af kvælstofholdige Forbindelser udgør en større Del af Ajlens samlede Indhold af opløste Stoffer, naar Kummerne har været godt dækkede, end naar de har frembudt større Mulighed for Tab af Ammoniak ved Fordampning, — en smuk Bekræftelse paa, at Differenserne i de fire Grupperes Gennemsnitsindhold af Kvælstof hænger sammen med Differenserne i disse Muligheder for Tab af flygtige Kvælstofforbindelser.

De tre Prøver i Tabel 5 har et lavt Kvælstofindhold, baade absolut og i Forhold til Vægtfylden, og synes saaledes at tyde paa daarlig Opbevaring, men Forholdene foreligger ikke fuldt oplyste**), og der kan ingen bestemte Slutninger drages.

*) Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, nærværende Bind, Side 276—91.

**) Da Forespørgsler udsendtes, var Prøveudtageren flyttet fra Stedet.

Tabel 5. Kvælstofindhold og Vægtfylde af Koajle fra Kummer med ufuldstændig oplyste Tildækningsforhold.

Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde
19	0.266	1.014
20	0.227	1.014
21	0.232	1.015

Tabel 6 omfatter Kummer, der er bleven tømte efter 1. December:

Tabel 6. Kvælstofindhold og Vægtfylde af Koajle efter kortere Opbevaringstid.

Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Kummers Tildækning	Opbevaringstid			Bemærkning
				fra	— til	i Maa- neder	
5	0.352	1.016	Særdeles slet	Omkr. $\frac{20}{3}$	— $\frac{25}{5}$	ca. 3	Regnv. i Kummen (udækket)
34	0.558	1.027	Særdeles god	I sidste Halvdel af Januar	— $\frac{26}{3}$	- 2	
66	0.734	1.036	Mind. god	Omkr. $\frac{10}{12}$	— $\frac{1}{4}$	- $\frac{3^2}{3}$	
69	0.392	1.014	God	Omkr. $\frac{1}{2}$	— $\frac{12}{4}$	- $\frac{2^1}{3}$	
70	0.380	1.015	Ret god	Først i Decbr.	— $\frac{30}{4}$	- $\frac{4^2}{3}$	
Gens.	0.483	1.0216				- 3.1	
Kvælstofoverskud 0.051							

Naar Ajlens Kvælstofindhold forringes under Opbevaringen, kunde det ventes, at Ajle, der har været opbevaret i kortere Tid, maatte have et højere Indhold af Kvælstof. Man ser da ogsaa, at Gruppens Gennemsnitsindhold, 0.483 pCt., er forholdsvis højt, — det ligger nærmest ved Indholdet af Koajle efter normal Opbevaringstid i Kummer med god Tildækning (0.517 pCt., se Tabel 4), — skøndt alle Tildækningsformer, ogsaa de slettere, er repræsenterede i denne Gruppe, og skøndt Ajlen fra Nr. 5 oven i Købet er blandet med Regnvand. Udslaget er dog tydeligere, naar man betragter Gruppens Kvælstofindhold i Forhold til Vægtfylden; da er det nemlig særdeles højt: Kvælstofover-

skudet er 0.051, medens det i Ajlen fra de særdeles godt dækkede Kummer, i Tabel 7, kun naaede 0.041 pCt. Denne Gruppe staar saaledes i god Samklang med Resultatet af Sammenstillingerne i Tabel 4 og giver en tydelig Bekræftelse paa, hvad der dér blev udledt af Tallene.

Tabel 7. Kvælstofindhold og Vægtfylde af Koajle fra Beholdere med særlige Tilløbsforhold.

Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Beholders Til-dækning	Tilløbsforhold
61 a	0.635	1.036	Mind. god	Ajlen løber fra a til b gennem et højt siddende Hul i Skillevæggen.
61 b	0.393	1.024	Mind. god	
56 a	0.658	1.032	Særd. god	Ajlen løber fra a til b gennem et højt siddende Rør.
56 b	0.630	1.031	Særd. god	
301	0.508	1.031	Ubekendt	Ajlen løber gennem Beholderen, der er en almindelig Slamkiste.
68	0.391	1.016	Særd. god	Ajlen løber gennem Beholderen, der er forholdsvis stor og tjener som Slamkiste.
31	0.244	1.016	Slet	Ajlen pumpes — hveranden Dag — fra en mindre Beholder op i Kummen.
52	0.510	1.028	Ret god	Ajlen pumpes fra en mindre Beholder, der er tæt dækket, op i Kummen.
54	0.255	1.012	God	Ajlen pumpes — hver 14 Dag — fra en mindre, tæt dækket, Beholder op i Kummen.
38	0.350	1.018	Særd. god	Ajlen passerer 2 Slamkister med utætte Laag. Daarlige Afløbsforhold i Stalden.

Nr. 61 a og b frembyder et interessant Eksempel paa Indflydelsen af den uheldige Ordning, der bestaar i, at to Kummer er sat i Forbindelse med hinanden ved et Rør foroven, saaledes som det har været paapeget og omtalt ved tidligere Undersøgelser, foretagne ved Askov Forsøgsstation (se 15. Beretning). Ajlen maa passere den ene Kumme (a) for at komme over i den anden (b), og den stadige Skiften eller Fornyelse af Overfladen i a-Kummen, foraarsaget af det samtidige Tilløb og Afløb, bevirker — for saa vidt man kan give en nærmere Forklaring af Sagen — at Ajlen faar særlig god Lejlighed til at afgive sin Ammoniak til Luften. Man ser det i dette Tilfælde:

Ajlen fra Nr. 61 a indeholder 0.64 pCt. Kvælstof, fra Nr. 61 b derimod kun 0.39 pCt.

At det er Ammoniaktab til Luften — og ikke en Ophobning af kvælstofholdige Dele i a-Kummen —, der bevirker Forskellen i Kvælstofindholdet af Ajlen fra de to forbundne Kummer, og at den uheldige Virkning af Ordningen kan forebygges ved en tæt Tillukning af Kummerne, ses af det næste Eksempel, Nr. 56 a og b. Disse to Beholdere er forbundne paa samme Maade som de forrige, men medens Nr. 61 a og b var mindre godt dækkede, er Nr. 56 a og b dækkede af tætte, murede Hvælvinger (se Tabel 15), som har hindret Ammoniaktabet, og der er derfor kun en ganske lille Forskel i Kvælstofindholdet af Ajlen fra de to Beholdere, $0.66 \div 0.63 = 0.03$ pCt.

At der ikke foregaar en Ophobning af kvælstofholdige Dele i en Beholder derved, at Ajlen passerer gennem den, er de to næste Prøver Eksempler paa. Nr. 30 1 og Nr. 68 er Prøver fra Slamkister, som Ajlen passerer paa Vejen til Opbevaringskummen; de har intet usædvanlig højt Indhold af Kvælstof, kun 0.51 og 0.39 pCt.

Et Forhold, der minder om de forbundne Beholdere, er til Stede ved de tre næste Kummer, Nr. 31, 52 og 54. Her har de stedlige Forhold lagt Hindringer i Vejen for at sænke Opbevaringskummen saa dybt, at Ajlen af sig selv kunde løbe ud i denne. Der er derfor anlagt en lille Pumpestation ved Kummen; Ajlen løber først i en mindre Beholder, hvorfra den med visse Mellemrum pumpes op i den store Kume. Hvilken Indflydelse denne Ordning har paa Ammoniakfordampningen, er det ikke let at afgøre. Skøndt den som sagt minder om Dobbeltkummerne, er Virkningen muligvis slet ikke den samme. Her bliver jo nemlig ikke Tale om denne stadig glidende, skiftende Overflade, der maa antages at fremkomme, hvor Tilløb og Afløb foregaar samtidig; Ajlen bliver staaende rolig, jævnt stigende i den lille Beholder, til den pumpes op i den store. Men under alle Omstændigheder vil Ammoniakfordampningen fra den lille Beholder være afhængig af dennes Tildækning; er denne fuldstændig tæt, vil der intet Tab foregaa. Et andet Spørgsmaal er, hvilken Indflydelse det har paa Ammoniakfordampningen fra den store Kume, at der en Gang imellem pumpes en større Mængde Ajle ned i den som Erstatning for det langsomme, jævne Tilløb, der finder Sted under alminde-

lige Forhold. Men ogsaa her vil Spørgsmaalet antagelig kunne løses gennem en lufttæt Tillukning af Kummen. Dog vil hele Ordningen med de gentagne Pumpninger og denne Tilførsel af Ajlen ovenfra let medføre, at Tillukningen ikke bliver saa god, som den kunde være, naar Kummen kunde staa i Ro og med uforstyrret Tildækning gennem hele Opbevaringstiden. — Betragter man de enkelte Eksempler, ser man, at Nr. 31 har et meget lavt Kvælstofindhold, baade set for sig og i Forhold til Vægtfylden, men det er kun, hvad der kunde ventes ud fra den store Beholders slette Tildækning; Kummen slutter sig i denne Henseende ganske til de slet dækkede Kummer i Tabel 7. Nr. 52 er ret godt dækket, og Ajlens Kvælstofindhold, 0.51 pCt., staar i Overensstemmelse hermed; det er tillige oplyst, at den lille Beholder er tæt dækket. Det er den ogsaa ved Nr. 54, og den store Beholder er godt dækket, men Kvælstofindholdet er dog kun 0.26 pCt. Flere Ting, Vægtfylde, Kaliindhold (se Tabel 12), Ajleproduktionens Størrelse (97 Kbfd. pr. Ko, se Tabel 16), kunde imidlertid tyde paa, at der paa en eller anden Maade er gaaet Vand i Kummen, men der foreligger ingen Oplysninger i denne Retning.

Nr. 38 leder Opmærksomheden hen paa Forholdene i Stalden og Afløbet fra denne. Kummen er dækket af tætte Hvælvinger, men Ajlens Kvælstofindhold er lavt, 0.35 pCt., og paa ingen Maade højt i Forhold til Vægtfylden. Det oplyses, at Ajlen maa passere to Slamkister, og at Laagene over disse ikke er helt tætte. Her vil det sikkert være berettiget at anvende Erfaringerne fra de forbundne Kummer. En Slamkiste med utæt Laag vil sikkert virke paa samme Maade som en a-Beholder med utæt Tildækning, om end sandsynligvis i mindre Grad; ogsaa her, ved Slamkisten, faar man en Overflade, der stadig fornyes og udsættes for Luftens Paavirkning; er der oven i Købet to Slamkister, bliver Virkningen selvfølgelig større, og har man en Slamkiste som Nr. 68, der i Størrelse minder om en almindelig Ajlekumme (se Tabel 16), bliver Forholdet jo ganske det samme som ved de forbundne Kummer. — Men foruden Slamkisterne er der en anden vigtig Omstændighed, der kan bidrage til at forklare det lave Kvælstofindhold i Nr. 38. Prøveudtageren, Stedets Kontrolassistent, skriver, at der i Grebningen kun er lidt Plads til Gødningen, der findes ingen særskilt Ajlerende, Ajlen er tilbøjelig til at blive staaende i Greb-

ningen, til der muges, og Stalden udmærker sig i Overensstemmelse dermed ved en paafaldende stærk Ammoniaklugt, „stram Lugt“. Dette er et Forhold, der fortjener Opmærksomhed. Maaske kan der allerede i Grebningen foregaa et betydeligt Ammoniaktab, Ajlen vil jo her kunne staa hen med en forholdsvis meget stor Overflade udsat for Luftens Paavirkning.

De i Tabel 8 opførte Prøver stammer fra Stalde, hvor der er strøet med Tørvejord i Grebningen, men det er ikke givet, at den lille Tabel omfatter alle de Produktionssteder, hvor Tørvestrøelse er anvendt; der foreligger kun sparsomme Oplysninger om Strømidlerne.

Tabel 8. Kvælstofindhold og Vægtfylde af Koajle fra Stalde, hvor Tørvestrøelse (eller Tørvejord) er anvendt.

Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Kvælstofoverskud	Kummens Tildækning	Bemærkninger.
4	0.688	1.035	- 0.012	Slet	Tørvejord anvendt, men kun i mindre Mængder. Kummen har en gunstig Beliggenhed — i Læ for Sol og Vind.
55	0.592	1.024	0.112	Mind.god	Tørvestrøelse anvendt i Grebningen.

De to Prøver har et højt Kvælstofindhold; Nr. 55, hvor de største Mængder Tørvejord er anvendt, har desuden et ualmindelig højt Kvælstofindhold i Forhold til Vægtfylden. Dette tyder ikke paa, at Tørvestrøelsen skulde absorbere Ammoniakken saaledes, at der blev en kvælstoffattigere Ajle tilbage. Det kunde snarere se ud, som om Tørvens sure Reaktion ogsaa er kommen den fra Grebningen bortflydte Ajle til Gode, men noget bestemt kan der selvfølgelig ikke slutes herom. Nr. 4 har et usædvanlig højt Kvælstofindhold efter Opbevaringen i den slet dækkede Kumme. Den meget høje Vægtfylde tyder paa, at man her har en fra Begyndelsen ualmindelig righoldig Ajle. Men der er endnu et Forhold, som det er værd at lægge Mærke til, nemlig Kummens Beliggenhed. Prøveudtageren,

Kummens Ejer, meddeler, at den ligger i Læ for Sol og Vind, paa nordre Side af Stalden og omgivet af tæt Plantning, og det tilføjes, at „der mærkes saa godt som aldrig Ammoniaklugt i Nærheden af Kummen“ (se Tabel 15). Saadanne Omstændigheder har muligvis større Betydning, end man er tilbøjelig til at tillægge dem. Idet Vinden stryger hen over Aabningerne i Kummens Tildækning, vil Sugningen sandsynligvis bevirke langt større Luftveksel mellem Kummens Indre og Rummet udenfor, naar Vinden er stærk, end naar Luften er i mindre Bevægelse. Stærke Temperaturvekslinger vil sandsynligvis ogsaa bevirke større Luftveksel, og det kan jo betragtes som givet, at Ajlen lettere afgiver sin Ammoniak, naar Kummen ligger stærkt udsat for Solen, og Ajlens Temperatur forhøjes.

De i dette Afsnit behandlede 61 Prøver af Koajle indeholdt i Gennemsnit 0.463 pCt. Kvælstof.

b. Blandet Ajle.

Herunder er medtaget Ajlen fra alle de Kummer, om hvilke det er oplyst, at de foruden Ajle fra Kostalden har modtaget Tilløb af Svineajle, Vand eller Møddingsaft.

Tabel 9. Kvælstofindhold og Vægtfylde af Koajle, blandet med Svineajle.

Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Kummens Tildækning	Svineajlens (forholdsv.) Mængde	Bemærkninger
30	0.325	1.017	Slet	Ringe	* Hidrørende fra hele Svinebesætningen; dennes Størrelse ikke opgivet.
42	0.266	1.013	God	Ringe	
49	0.398	1.017	Særd. slet	Almindelig *	
58	0.346	1.017	God (?)	Stor	
59	0.410	1.022	God	Ringe	
60	0.176	1.008	Ret god	Meget stor	
64	0.401	1.016	God	Ringe	
Gens.	0.332	1.0157			

Kvælstofoverskud 0.018

Den fortyndende Virkning, som Tilgangen fra Svinestalden udøver paa Ajlen, ses tydelig nok af Kvælstofanalyserne i denne Gruppe. Skøndt Ajlen aldeles ikke har været underkastet særlig daarlige Opbevaringsforhold — de godt dækkede Kummer er nærmest i Overvægt indenfor Gruppen — er Kvælstofindholdet meget lavt, 0.33 pCt; det staar midt imellem Indholdet af Koajle fra de slet dækkede og fra de mindre godt dækkede Kummer (Tabel 4). At det lave Kvælstofindhold skyldes Fortyndingen — og ikke et særlig stort Ammoniaktab — kan ogsaa ses af Forholdet mellem Kvælstofindhold og Vægtfylde; det første er højt i Forhold til den sidste; Kvælstofoverskudet er 0.018 og ligger saaledes nær ved Kvælstofoverskudet i den ublandede Koajle fra de godt dækkede Kummer (0.023), medens, som nævnt, det absolutte Kvælstofindhold vilde ligestille Gruppen med de daarligt dækkede Kummer. I øvrigt er Gruppen for lille og Forholdet mellem Koajle og tilblandet Svineajle for ubestemt til, at der kan dannes Sammenstillinger til Belysning af bestemte Forholds Indflydelse indenfor Gruppen. Der skal blot peges paa, at det laveste Kvælstofindhold (Nr. 60) falder sammen med den største Mængde af indblandet Svineajle. Hvad Kummernes Tildækning angaar, kunde det nærmest se ud, som om denne — i Overensstemmelse med, hvad der kunde ventes — faar mindre Betydning overfor den fortyndede Ajle, idet Ajlen fra de to slet dækkede Kummer, Nr. 30 og 49, har et forholdsvis højt Kvælstofindhold, højt baade i Forhold til Vægtfylden og i Sammenligning med de øvrige — godt dækkede — Kummer indenfor Gruppen.

Den næste Gruppe (se Tabel 10) slutter sig, hvad der er ret naturligt, til den foregaaende. Fortyndingen viser sig i det lave Kvælstofindhold, 0.35 pCt., og spores i Forholdet mellem Kvælstofindhold og Vægtfylde. Gennemsnitstallene ligger meget nær ved dem fra den forrige Gruppe, Tildækningsforholdene svarer ogsaa til de foregaaende, og der kan derfor anstilles de samme Betragtninger ved Sammenligning med Gennemsnitstallene fra Tabel 4. Forskellige Tildækningsformer er repræsenterede, og man finder ogsaa her et Eksempel, der tyder paa, at daarlige Tildækningsforhold faar mindre Betydning, naar det drejer sig om fortyndet Ajle, idet Ajlen fra den særdeles slet dækkede Kummer Nr. 13 har et højt Kvælstofindhold i Forhold til Vægtfylden.

Tabel 10. Kvælstofindhold og Vægtfylde af Koaгле, blandet med Vand, Møddingsaft o. a.

Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Kummens Tildækning	Ajlen blandet med:	Bemærkninger
7	0.291	1.016	Særd. god	En Del Skyllvand.	
13	0.230	1.009	Særdeles slet	Møddingsaften fra en aaben Møddingplads samt Svineajlen.	
26	0.398	1.019	Særdeles god	En ringe Mængde Møddingsaft.	
33	0.475	1.021	Ret god(?)	Møddingsaft fra overliggende Mødding.	Kummen dækket af Møddingen, hvilende paa Bjælkelag.
45	0.134	1.006	Mindre god	Overfladevand (Tilførselsrørdningen itu).	
50	0.386	1.017	Ubestemmelig	Sandsynligvis Møddingsaft fra overliggende Mødding.	Kummen dækket af Brædeloft med Møddingen ovenpaa, denne under Tag.
53	0.504	1.029	Ret god	Lidt Skyllvand samt Svineajlen.	
Gens.	0.345	1.0167			
Kvælstofoverskud 0.011					

Et Par Eksempler paa en sjældnere Tildækningsform er Nr. 33 og 50, hvor Møddingen er anbragt ovenpaa Kummen. Der er sikkert intet i Vejen for paa denne Maade at skaffe Ajlekummen en god Tildækning. De to Prøver har — naar der tages Hensyn til, at Ajlen er blandet med Møddingsaft — et temmeligt højt Indhold af Kvælstof. I Forhold til Vægtfylden er Kvælstofprocenten udpræget høj.

I denne Gruppe træffer man den kvælstoffattigste og mindst vægtfyldige Ajle fra hele Undersøgelsen, Nr. 45, der indeholder 0.134 pCt. Kvælstof og har Vægtfylden 1.006. Skyldes det lave Indhold udelukkende Fortynding med Vand gennem den søndrede Rørdledning, viser Tallene, hvilket klækkeligt Tilskud man ad den Vej kan faa til sin Ajlebeholdning — og til det Arbejde, dens Udkørsel kræver. Er der ikke blot gaaet Vand i Kummen, men tillige en Del Ajle andre Steder hen end til

Bestemmelsesstedet — Ajleproduktionens Størrelse (40 Kbfd. pr. Ko), der kun er almindelig, kunde tyde derpaa —, bliver der endnu mere Grund til at foretrække hele Rørledninger for itubrudte.

Gennemsnitsindholdet af Kvælstof i de her behandlede 14 Prøver af blandet Ajle er 0.339 pCt.

c. Møddingsaft.

Tabel 11. Kvælstofindhold og Vægtfylde af Møddingsaft.

Nummer	pCt. Kvælstof	Vægtfylde	Kvælstofoverskud	Kummens Tildekning	Møddingsaften stammer fra:	Bemærkning
53 m	0.133	1.011	÷ 0.087	Særd. god	Aaben Møddingplads med vandtæt Bund og Cementmur omkring.	
M	0.195	1.015	÷ 0.105	Mind. god	Overdækket Mødding (vandtæt Bund og intet Tilløb af Overfladevand).	Kvælstofindholdet af Møddingsaften Aaret forud var 0.190 pCt.
Gens.	0.164	1.013	÷ 0.096			

Man ser, at Møddingsaften fra den overdækkede Mødding, som det var at vente, har et højere Kvælstofindhold end den fra den aabne Møddingplads. Man ser tillige, at Vægtfylden i begge Tilfælde er meget høj i Forhold til Kvælstofprocenten som Tegn paa, at kvælstoffri Salte er forholdsvis stærkt repræsenterede indenfor Møddingsaftens Indhold af opløste Forbindelser.

Analyserne giver en Antydning af, hvad almindelig Møddingsaft kan ventes at indeholde af det kostbareste Plantenæringsstof. Det er ikke noget stort Indhold i Sammenligning med god Ajle, men det svarer til Indholdet af daarlig Ajle. 4 Ajleprøver har et Kvælstofindhold, der ligger lavere, og ikke saa faa et Indhold, der kun er lidet højere end Indholdet af Møddingsaften fra den overdækkede Mødding. Det vil derfor være rigtigt at opsamle Møddingsaften, det vil godt kunne betale sig. Beholder Nr. M opsamler Kvælstof for ca. 60 Kr.

om Aaret (se nærmere Oplysninger i Tabel 16). Det er ikke nogen overvældende Sum, men den er dog ikke uden Betydning i et mindre Landbrug. Den Kapital, der er anbragt i Kummen, giver i hvert Fald gode Renter.

C. Ajlens Indhold af Kali.

Ved Valget af Prøver til Kalibestemmelse tilstræbtes det at faa Ajle fra baade svagere og stærkere fodrede Besætninger og fra Kummer med forskellig Tildækning.

Tabel 12. Oversigt over 18 Ajleprøvers Indhold af Kali (K_2O).

Nummer	pCt. Kali i Ajlen	Produceret Ajle pr. Ko, Kbfd.	Foder pr. Dag pr. Malkeko, Foderenheder	Ajlens Opsamling	
				Kummens Tildækning	Bemærkning
9	0.50	36.7	10.5	Mindre god	Lidt Møddingsaft i Kummen.
10	0.89	31.1	16.3	Mindre god	
14	1.24	37.0	14.4	God	
17	0.72	38.4	11.0	Særd. god	
18	0.54	25.8	10.5	Mindre god	
24	0.55	30.2	12.3	Slet	
25	1.13	24.8	14.0	Særd. god	
26	0.69	—	10.5	Særd. god	
29	1.12	31.1	12.2	Mindre god	
31	0.62	55.8	11.7	Slet	
39	0.82	56.0	14.1	Slet	
41	0.66	46.9	8.7	God	
46	0.33	?	11.1	Slet	
47	0.78	45.7	9.9	God	
51	1.24	22.4	8.5	Mindre god	
54	0.42	97.0	13.0	God	
57	0.98	28.3	10.6	Ret god	
63	1.01	23.3	15.5	God	
Gens.	0.79	39.4	12.0		

Ovenstaaende Prøver repræsenterer saaledes forskellige Fodrings- og Opbevaringsforhold og giver en Antydning af,

hvad almindelig Koajle indeholder af Kali. Gennemsnitsindholdet er 0.79 pCt. Hertil maa dog bemærkes, at en af Prøverne er blandet med lidt Møddingsaft og et Par af dem muligvis med Vand (se Side 541 og Anmærkn. til Tabel 4). Man ser, at der er betydelige Svingninger. Fraregnes de tvivlsomme Prøver, bevæger Kaliprocenten sig fra 0.50 til 1.24. Der er ingen iøjnefaldende Forbindelse mellem Fodrings- eller Opbevaringsforholdene og Ajlens Indhold af Kali. I øvrigt er Prøverne for faatallige til, at det kan nytte at foretage Sammenstillinger til Belysning af forskellige Forholds Indflydelse paa Ajlens Sammensætning. De begrænsede Midler er Aarsagen til, at der ikke blev foretaget flere Kalibestemmelser.

D. Ajlens Indhold af Fosforsyre.

Tabel 13. Oversigt over 4 Ajleprøvers Indhold af Fosforsyre (P_2O_5).

Nummer	P_2O_5 , pCt.	Bemærkning
10	0.006	Ajlens blandet med lidt Møddingsaft.
26	0.007	
47	0.008	
57	0.006	
Gennemsnit	0.007	

Til Fosforsyrebestemmelse blev valgt Prøver med et nogenlunde normalt Indhold af Kvælstof. De tre Prøver er ren Koajle. De faa Analyser bekræfter, at der kun findes ubetydelige Mængder af Fosforsyre i almindelig Koajle.

E. Forskellige Forhold vedrørende Ajlens Opsamling og Opbevaring.

Efter at have set, hvor stor Indflydelse Opbevaringsforholdene har paa Ajlens Godhed, vil det være naturligt at tage et Overblik over Kummernes Bygning og Tildækning og andre herhen hørende Enkeltheder.

Af de 76 Kummer, Undersøgelsen omfatter, er

49	Beholdere	runde,
21	—	firsidede,
5	—	ovale,
1	—	af ukendt Form.

13 Beholdere er sammenhævede foroven, flaskeformede.

53 er byggede af Mursten i Cement,

4	-	-	Cementsten i Cement,
18	-	-	Beton.
1	-	-	Kampesten i Ler, overtrukket med Cement.

17 er dækkede med støbte eller murede Hvelvinger,

20	-	-	Brædder og Tagpap,
1	-	-	Straatag,
1	-	-	Spaantag.
1	-	-	Tagsten,
14	-	-	Bræddetag, mere eller mindre tæt,
9	-	-	Bræddelaag,
3	-	-	Tømmer eller Planker, tæt sluttende,
2	-	-	løse Brædder eller utætte Granlægter,
1	-	-	Brædder og Tang,
1	-	-	Stænger og Lyng,
2	-	-	Møddingen, paa Bjælkelag og Brædder,
1	-	-	Brædder og Græstørv,
2	-	-	Intet,
1	-	-	Ukendt.

Efter de i Tabel 3 givne Karakterer for Kummernes Tildækning har

13 Kummer Tildækningen: Særdeles god,

23	—	—	God,
7	—	—	Ret god,
16	—	—	Mindre god,
9	—	—	Slet,
4	—	—	Særdeles slet,
4	—	—	Ukendt eller ubestemt.

For 51 Besætningers Vedkommende (Undersøgelsen omfatter som tidligere nævnt 70 Besætninger) kan Kummen rumme hele Vinterproduktionen af Ajle,

i 2 Tilfælde	kun	$\frac{5}{8}$,
- 1	—	$\frac{5}{8}$,
- 5	—	$\frac{1}{2}$,
- 3	—	$\frac{3}{4}$,
- 6	—	$\frac{2}{3}$,
- 1	—	$\frac{1}{3}$,
- 1	—	$\frac{1}{4}$.

Med Hensyn til Staldene kan noteres, at Grøbningen

- i 67 Tilfælde er gjort vandtæt med Cement,
- 2 — kun brolagt,
- 1 — dannet af Brædder, nedlagt i æltet Ler.

Baasene er

- i 60 Tilfælde gjort vandtætte med Cement,
- 10 — kun brolagte.

Det, der falder stærkest i Øjnene ved Betragtning af disse Enkeltheder, er, at kun 37 Kummer er dækkede med Hvelvinger eller Brædder og Tagpap. Resten eller lidt over Halvdelen er dækket med forskelligt, mere eller mindre utilfredsstillende Materiale, i to Tilfælde har man endogsaa undladt enhver Dækning. I Overensstemmelse hermed har kun 36 Kummer en Tildækning, der tør betegnes som god eller særdeles god, medens Resten lader mere eller mindre tilbage at ønske.

Man lægger ogsaa Mærke til, at langt fra alle Kummerne har den tilstrækkelige Størrelse; for to Syvendedeles Vedkommende maa der udkøres Ajle i Løbet af Vinteren. At Kummen er stor nok til at rumme hele Vinterproduktionen af Ajle, er, som bekendt, et Forhold, der har stor Betydning for en økonomisk Udnyttelse af den producerede Ajle (se „Forsøg med Urin og Ajle“ af *N. A. Hansen*).

Hovedresultatet af Undersøgelsen er, at mange Ajlekummer henligger i en Tilstand, der efter alt at dømme medfører store Tab af det værdifuldeste Plantenæringsstof, Kvælstoffet. Det er ikke tilstrækkeligt, at Landmændene har bygget Kummer til Opsamling af den producerede Ajle. Der er endnu meget tilbage at gøre for at sikre Ajlen en fyldestgørende Opbevaring, saa man ikke blot kan opsamle Ajlen men tillige bevare dens vigtigste Værdistof. De ved denne Undersøgelse fremkomne Tal tyder paa, at Halvdelen eller endnu mere af Ajlens Kvælstof forsvinder fra de daarligt dækkede Kummer, og disse Resultater drager det store og vigtige Spørgsmaal frem paany: Hvor meget gaar der tabt ved Opbevaring af Ajle under de forskellige Opbevaringsforhold, som almindelig forekommer i Praksis, og hvad kan og bør der gøres for at forhindre Tabet?

Tabel 14. Besætningernes Størrelse og Malkekvægets Fodring.

Stedets Nr.	Antal Malkekoer	Dagligt Foder pr. Malkeko, Pd.					Dagligt Foder pr. Malkeko, Foderenheder				Beregnet Antal Køer
		Oliekager	Andet Kraftfoder	Roer	Hø	Halm	Kraftfoder i alt	Kraftfoder + Hø	Kraftfoder + Hø og Roer	Foder i alt	
1	50	1.3	1.3	50	6.0	5.0	2.6	5.0	10.0	11.0	58
2	8	1.4	1.0	50	6.0	4.5	2.4	4.8	9.8	10.7	29
3	30	1.3	0.0	38	4.2	3.8	1.3	3.0	6.8	7.6	49
4	70	1.3	0.6	64	10.7	7.9	1.9	6.2	12.6	14.2	83
5	100	1.5	2.6	42	2.8	8.2	4.1	5.2	9.4	11.1	100
6	23	2.4	1.0	50	2.5	9.5	3.4	4.4	9.4	11.3	30.5
7	17	1.6	1.7	43	5.9	6.8	3.3	5.7	10.0	11.4	22
8	20	1.4	3.6	35	3.8	10.4	5.0	6.5	10.0	12.1	27
9	12	2.3	2.8	30	2.0	9.4	5.1	5.9	8.6	10.5	19
10	30	4.0	4.0	65	2.0	5.0	8.0	8.8	15.3	16.3	32.7
11	32	2.9	2.1	52	3.1	10.0	5.0	6.2	11.4	13.4	38
12	40	2.5	2.4	41	5.3	7.9	4.9	7.0	11.1	12.7	41
13	22	4.0	2.0	61	3.0	10.9	6.0	7.2	13.3	15.5	35.5
14	14	2.8	3.6	45	4.6	8.7	6.4	8.2	12.7	14.4	21.5
15	32	4.5	2.5	66	3.7	8.3	7.0	8.5	15.1	16.8	45
16	13	3.1	0.9	53	3.6	5.5	4.0	5.4	10.7	11.8	21.5
17	9.5	1.5	3.5	39	1.9	7.4	5.0	5.8	9.7	10.0	14
18	8	1.5	0.0	50	6.0	8.0	1.5	3.9	8.9	10.5	12
19	11	2.0	0.0	70	10.0	3.0	2.0	6.0	13.0	13.6	17.5
20	6	1.0	1.0	70	4.0	5.0	2.0	3.6	10.6	11.6	9
21	10	3.0	0.0	80	6.0	5.0	3.0	5.4	13.4	14.4	15.5
22	16	3.0	0.0	75	5.0	5.0	3.0	5.0	12.5	13.5	23.5
23	42	2.0	1.0	80	3.0	5.0	3.0	4.2	12.2	13.2	42
24	120	2.0	2.0	50	6.0	7.0	4.0	6.4	11.4	12.8	187.5
25	24	3.0	2.0	50	7.0	6.0	5.0	7.8	12.8	14.0	37.0
26	16	4.0	2.0	45	6.0	6.0	6.0	8.4	12.9	10.5	24
27	12	4.5	0.1	85	2.3	5.8	4.6	5.5	14.0	15.2	24
28	11	2.5	1.9	65	0.0	7.1	4.4	4.4	10.9	12.3	15
29	14	3.1	0.3	76	0.2	5.4	3.4	3.5	11.1	12.2	18.5
30	20	1.5	1.3	42	0.0	7.1	2.8	2.8	7.0	8.4	30
31	42	1.3	2.7	39	7.0	5.0	4.0	6.8	10.7	11.7	47
32	28	1.0	2.0	36	6.0	10.3	3.0	5.4	9.0	11.1	38
33	11	3.9	1.2	39	7.7	8.5	5.1	8.2	12.1	13.8	23
34	12	4.7	0.6	65	7.5	8.4	5.3	8.3	14.8	16.5	21.5
35	22	3.5	1.0	39	0.2	3.9	4.5	4.6	8.5	9.3	45
36	12	3.9	0.0	70	4.5	4.4	3.9	5.7	12.7	13.6	25.5
37	9	2.4	0.0	13	10.6	8.7	2.4	6.6	7.9	9.6	12

Tabel 14 (fortsat).

Stedets Nr.	Antal Malkekøer	Dagligt Foder pr. Malkeko, Pd.					Dagligt Foder pr. Malkeko, Foderenheder				Beregnet Antal Køer
		Oliekager	Andet Kraftfoder	Roer	Hø	Halm	Kraftfoder i alt	Kraftfoder + Hø	Kraftfoder + Hø og Roer	Foder i alt	
38	16	2.4	0.5	30	7.7	8.9	2.9	6.0	9.0	10.8	28
39	13	3.0	0.0	46	12.2	7.8	3.0	7.9	12.5	14.1	18
40	6	1.8	0.0	18	4.8	3.3	1.8	3.7	5.5	6.2	8
41	20	1.6	0.0	35	6.2	5.3	1.6	4.1	7.6	8.7	30
42	10	1.0	0.3	50	4.7	7.3	1.3	3.2	8.2	9.7	13
43	16	2.3	0.0	36	6.9	5.6	2.3	5.1	8.7	9.8	25
44	21	1.6	0.0	29	5.9	2.6	1.6	4.0	6.9	7.4	35
45	20	4.8	0.4	62	6.4	5.7	4.7	7.3	13.5	14.6	33
46	42	1.6	0.3	46	9.8	3.5	1.9	5.8	10.4	11.1	42
47	20	2.2	0.3	40	6.5	4.0	2.5	5.1	9.1	9.9	37
48	24	1.3	0.3	38	10.1	5.5	1.6	5.6	9.4	10.5	48
49	10	5.5	1.6	79	6.9	4.9	7.1	9.9	17.8	18.8	15
50	3	3.3	0.0	59	3.9	9.8	3.3	4.9	10.8	12.8	3
51	62	0.3	0.6	28	8.0	8.0	0.9	4.1	6.9	8.5	76
52	5	1.7	0.1	50	11.0	7.3	1.8	6.2	11.2	12.7	6.5
53	15	1.2	0.4	42	6.2	4.4	1.6	4.1	8.3	9.2	23
54	6	2.8	1.1	54	4.0	10.6	3.9	5.5	10.9	13.0	8
55	15	6.2	0.4	49	2.6	7.7	6.6	7.6	12.5	14.0	21
56*)	44	1.1	0.6	10	1.8	2.4	2.7	3.4	4.4	4.9	47
57	20	1.8	0.4	31	9.6	7.6	2.2	6.0	9.1	10.6	23
58	15	3.0	0.2	40	2.7	3.0	3.2	4.3	8.3	8.9	22.5
59	28	2.9	0.9	34	4.5	3.2	3.8	5.6	9.0	9.6	30
60	14	3.0	1.0	80	0.0	4.0	4.0	4.0	12.0	12.8	21.5
61	36	2.0	1.1	32	8.8	4.4	3.1	6.6	9.8	10.7	45
62	94	3.6	1.5	62	4.1	6.2	5.1	6.7	12.9	14.1	113
63	12	1.9	3.4	57	6.9	8.4	5.3	8.1	13.8	15.5	29.5
64	4	3.0	2.0	60	6.0	6.0	5.0	7.4	13.4	14.6	17
65	18	4.0	1.0	60	5.0	8.0	5.0	7.0	13.0	14.6	30
66	60	3.0	1.5	26	Ubest.	Ubest.	4.5	Ubest.	Ubest.	Ubest.	72
67	80	4.0	0.0	40	5.0	Ubest.	4.0	6.0	10.0	Ubest.	90.5
68	38	3.7	0.0	74	3.8	5.9	3.7	5.2	12.6	13.4	40
69	28	2.6	0.0	173(?)	3.6	4.0	2.6	4.0	21.3(?)	22.1	38
70	15	4.8	0.2	86	3.1	5.2	5.0	6.2	14.8	15.8	23.5

*) Tallene gælder Sommerfodring, Græsset er ikke medregnet.

Anmærkninger. 1 Pd. Kraftfoder = 2½ Pd. Hø = 5 Pd. Halm = 10 Pd. Roer = 1 Foderenhed. „Beregnet Antal Køer“ er fremkommet ved at sætte 2 Stkr. Ungkvæg lig 1 Malkeko, 1 Stk. Fedekvæg eller 1 Tyr. Hvor Ungkvæget er betegnet som „Kalve“, er 3 af disse sat lig 1 Malkeko.

Tabel 15. Opbevaringsforholdene.
(Kummernes Bygning og Tildækning, Tilløbsforhold m. m.)

Stedets Nr.	Kummen		Tætheden af				Bemærkninger
	bygget af	dækket med	Dækningsmaterialet	Dækkets Sammenføjning med Muren	Aabningen til Pumpen	Hele Tildækningen	
1	Cementsten i Cement	Monierloft	Særdeles god	Særdeles god	God	Særdeles god	Beholderen kan kun rumme ca. $\frac{2}{3}$ af Vinterproduktionen.
2	Cementsten i Cement	Monierloft	Særdeles god	Særdeles god	God	Særdeles god	
3	Mursten i Cement	Spaantag, spidst	Slet	Mind. god	Mind. god	Slet	
4	Mursten i Cement, Bunden Beton	Straatag, spidst	Mind. god	Mind. god	Mind. god	Slet	Strøet med mindre Mængder Tørvejord. Beholderen ligger i Læ for Sol og Vind, paa nordre Side af Stalden, og omgivet af tæt Plantning. Der mærkes saa godt som aldrig Ammoniaklugt i Nærheden af Beholderen.
5	Mursten i Cement	Intet				Særdeles slet	Ajlen samlet fra $\frac{20}{2}$ — $\frac{25}{5}$. Beholderen kan kun rumme $\frac{2}{3}$ af Vinterproduktionen. Regnvandet gaar i den aabne Kumme.
6	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	God	Mind. god	Ret god	
7	Mursten i Cement	Muret Hvælving	Særdeles god	(Særdeles god)*	God	Særdeles god?	Ca. 1 Spand Skyllenvand gaaet i Beholderen daglig. * Intet oplyst.
8	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	God	God	God	
9	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	God	Slet	Mind. god	
10	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	God	Slet	Mind. god	
11	Mursten i Cement, Bunden Beton	Brædd.og Tagpap	God	God	God	God	

Tabel 15 (fortsat).

Stedets Nr.	Kummen		Tætheden af				Bemærkninger
	bygget af	dækket med	Dækningsmaterialet	Dækkets Sammentøjning med Muren	Aabningen til Pumpen	Hele Til-dækningen	
12	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	God	God	God	
13	Mursten i Cement	Tagsten	Slet	Slet	Slet	Særd. slet	Ajlen fra Svinebesætningen og Møddingsaiten fra en temmelig stor, aaben Møddingplads gaar i Beholderen. Kan kun rumme Halvdelen af Vinterproduktionen.
14	Mursten i Cement. Sammenhævet	Tømmer, tætslut-tende	God	God	God	God	Beholderens Munding 3 Fod i Tværmaal.
15	Mursten i Cement. Sammenhævet	Intet				Særd. slet	Beholderens Munding ca. 4 Fod i Tværmaal. Regnvandet paa det lille Areal af underordnet Betydning. Slamkiste noteret.
16	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	Mind. god	Mind. god	Mind. god	
17	Mursten i Cement	Muret Hvælv.	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	
18	Mursten i Cement	Brædd.og Græstørv	Mind. god	God	Mind. god	Mind. god	
19	Mursten i Cement	(Ikke opgivet)	?	God	God	?	
20	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	(Ikke opgivet)	God	?	
21	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	(Ukla. opgivet)	God	?	
22	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	Mind. god	God	Mind. god	
23	Mursten i Cement	Brædd.og Tagpap	God	God	God	God	

Tabel 15 (fortsat).

Stedets Nr.	Kummen		Tætheden af				Bemærkninger
	bygget af	dækket med	Dækningsmaterialet	Dækkets Sammenføjning med Muren	Aabningen til Pumpen	Hele Til-dækningen	
24	Cementsten i Cement	Bræddefloer, utæt	Slet	Mind. god	Mind. god	Slet	Kummen bestaar af to ens Beholdere (Beskrivelsen gælder begge), forbundne ved et Rør nede ved Bunden. Den ene modtager Ajlen fra Malkekærne, den anden Ajlen fra Ungkvæg, Tyre og Goldkær. Prøven taget i førstnævnte. Dækket er raa Brædder, der langt fra slutter tæt sammen.
25	Mursten i Cement	Muret Hvælv.	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	
26	Mursten i Cement	Cement-hvælv.	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	En ringe Del af Møddingsaften øses stundom i Beholderen.
27	Mursten i Cement. Sammenhvælv	Laag, tæt	God	God	Mind. god	God	
28	Beton	Brædd. og Tagpap	God	God	God	God	
29	Beton	Brædd. og Tagpap	God	Slet	God	Mind. god	
30	Beton	Stænger og Lyng (godt sammen-sunken)	Mind. god	God	Særd. god	Slet	Ajlen fra en lille Svinebesætning, 8-10 Stkr., gaar i Beholderen. Kan kun rumme $\frac{1}{8}$ af Vinterproduktionen.
30i							Beholderen er en Slambrønd, som Ajlen passerer paa Vej til Opbevaringskummen, Nr. 30. Ubekendte Tildækningsforhold. Indeholder kun Koajle.
31	Mursten i Cement	Monierloft, itu	Særd. slet	Særd. god	Mind. god	Slet	Et mindre Stykke af Loftet er faldet ned. Ajlen pumpes (hver anden Dag) fra en lille Beholder op i Kummen.

Tabel 15 (fortsat).

Stedets Nr.	Kummen		Tætheden af				Bemærkninger
	bygget af	dækket med	Dækningsmaterialet	Dækkets Sammenføjning med Muren	Aabningen til Pumpen	Hele Til-dækningen	
32	Mursten i Cement	Bræddetag	God	God	God	God	Brædderne er lagt ind over hverandre, een paa to.
33	Kampest. og Ler, Pudslag af Cem.	Møddingen paa Bjælkelag	God	(God)	Mind. god	Ret god?	Beholderen maa indeholde en Del Møddingsaft, Tildækningsforholdene noget ubestemmelige.
34	Mursten i Cement	Cement-hvælving	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	Beholderen tømt i sidste Halvdel af Januar. Kan kun rumme Halvdelen af Vinterproduktionen.
35	Beton	Muret Hvælving	Særd. god	Særd. god	Mind. god	God	Beholderen kan kun rumme $\frac{2}{3}$ af Vinterproduktionen.
36	Mursten i Cement. Sammenhævet	Bræddelaag	Ret god	God	God	God	Beholderen kan kun rumme Vinterproduktionen i 5 Maaneder.
37	Beton	Betonhælv. paa Jærnbjælker	Særd. god	Særd. god	Mind. god	God	Slamkiste noteret.
38	Beton	Betonhælvinger paa Jærnbjælker	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	Ajlen passerer to Slamkister dækket med Plankelaag, der ikke er helt tætte. Der er kun lidt Plads i Grebningen, og der findes ingen Ajlerende, hvorfor Ajlen er tilbøjelig til at blive staaende i Grebningen, indtil der muges. Stalden udmærker sig ved meget stærk Ammoniaklugt.
39	Beton	Brædder og Tang	Mind. god (?)	Slet	Slet	Slet	
40	Beton	Brædder, tætligg.	Ret god	God	Mind. god	Mind. god	
41	Mursten i Cement. Sammenhævet	Bræddelaag, tæt	God	God	God	God	

Tabel 15 (fortsat).

Stedets Nr.	Kummen		Tætheden af				Bemærkninger
	bygget af	dækket med	Dækningsmateriale	Dækkets Sammenføjning med Muren	Aabningen til Pumpen	Hele Til-dækningen	
42	Mursten i Cement. Sammenhævet	Laag, tæt	God	God	Mind. god	God	En mindre Mængde Svineajle (fra 2 Søer) gaaet i Beholderen. Kan kun rumme $\frac{3}{4}$ af Vinterproduktionen. Grebningen brolagt.
43	Mursten i Cement. Sammenhævet	Laag, tæt	God	God	Mind. god	God	Kan kun rumme $\frac{5}{8}$ af Vinterproduktionen.
44	Beton. Sammenhævet	Laag, tæt	God	God	God	God	
45	Mursten i Cement	Murede Hælv. paa Bjælkelag	Særd. god	Særd. god	Slet	Mind. god	Tilførselsrørledningen har været itu, og en Del Overfladevand formenes at være gaaet i Beholderen. Kan kun rumme $\frac{2}{3}$ af Vinterproduktionen.
46	Mursten i Cement. Sammenhævet	Brædder, raa, løst sammentømrede	Mind. god	Mind. god	Mind. god	Slet	Beholderens Munding $5\frac{1}{2}$ Fod i Tværmaal. Tømt først i August.
47	Mursten i Cement. Sammenhævet	Brædd. og Tagpap	God	God	God	God	Beholderens Munding 7 Fod i Tværmaal. Kan kun rumme $\frac{3}{4}$ af Vinterproduktionen.
48	Mursten i Cement	Brædd. og Tagpap	God	God	Slet	Mind. god	
49	Beton	Løse Brædder	Særd. slet	Slet	Særd. slet	Særd. slet	Ajlen fra Svinebesætningen gaar i Beholderen. Kan kun rumme $\frac{2}{8}$ af Vinterproduktionen.
50	Beton	Møddingen, paa Bræddeloft	God	Intet opgivet	Intet opgivet	Ubestemmelig	Grebningen brolagt. Møddingen under Tag. Beholderen indeholder sandsynligvis en Del Møddingsaft.
51	Mursten i Cement	Brædder, ikke helt tætte	Mind. god	God	Mind. god	Mind. god	Beholderen kan kun rumme Halvdelen af Vinterproduktionen.

Tabel 15 (fortsat).

Stedets Nr.	Kummen		Tætheden af				Bemærkninger
	bygget af	dækket med	Dækningsmaterialet	Dækkets Sammenføjning med Muren	Aabningen til Pumpen	Hele Til-dækningen	
52	Mursten i Cement	Bræddetag	God	God	Mind. god	Ret god	Taget er Brædder med paasømmede Lister over Sammenføjningerne. Det meste af Tiden løber Ajlen i en lille Beholder, hvorfra den pumpes op i den store; den lille Beholder er tæt dækket.
53	Mursten i Cement	Brædder, tætte (sammenpløjede)	God	God	Mind. god	Ret god	Ajlen fra Svinebesætningen (3 Søer og 16 Fedesvin) samt 12—1300 Pd. Skyllvand gaaet i Beholderen.
53 ^m	Beton	Betonhvælving	Særd. god	Særd. god	Særd. god	Særd. god	Beholderen optager kun Møddingsaft fra en ikke overdækket Møddingsplads med vandtæt Bund og en 3 Fod høj Betonmur udenom.
54	Beton. Sammenhvælvet	Brædder og Tagpap	God	God	God	God	Ajlen løber først i en mindre Beholder, hvorfra den pumpes op i den store (hver 14. Dag). Den lille Beholder er tæt dækket.
55	Beton	Brædder og Tagpap	God	God	Slet	Mind. god	Grebningen er Brædder, nedlagt i æltet Ler. Der strøes Tørvestrøelse i Grebningen.
56a	Beton	Betonhvælving	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	Beholderne er forbundne ved et Rør, der er i Højde med Ajlens Overflade i Nr. 56a, som modtager Ajlen fra Stalden.
56b	Beton	Betonhvælving	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	
57	Mursten i Cement	Planker, tætslutt.	God	God	Mind. god	Ret god	
58	Mursten i Cement	Bræddegulv	God(?)	God	God	God(?)	Materialhus ovenpaa Kummen. Ajlen fra ca. 20 Ungsvin gaaet i Beholderen.

Tabel 15 (fortsat).

Stedets Nr.	Kummen		Tætheden af				Bemærkninger
	bygget af	dækket med	Dækningsmateriale	Dækkets Sammenføjning med Muren	Aabningen til Pumpen	Hele Til-dækningen	
59	Mursten i Cement	Brædder og Tagpap	God	God	God	God	Beholderen modtager Svineajle, men kun lidt, da der strøes meget med Savsmukt i Svinestalden. Kummen bestaar af to tæt sammenbyggede Beholdere, forbundne ved et — vistnok lavt siddende — Hul. Der er kun udtaget een Ajleprøve. Beskrivelsen gælder begge Beholdere.
60	Mursten i Cement	Brædder og Tagpap	God	God	Mind. god	Ret god	Beholderen optager Ajlen fra Svinebesætningen. Ca. Halvdelen af Koajlen optages af Tørvejord. Beholderne kan kun rumme $\frac{1}{4}$ af Vinterprodukt.
61a	Mursten i Cement	Bræddetag, tæt	God	Mind. god	Mind. god	Mind. god	To Beholdere, adskilte ved en Skillevæg, forbundne ved et Hul foroven i Skillevæggen (man ønsker Slammet tilbageholdt i den første Kume, Nr. 61a, som modtager Ajlen fra Stalden). — Tømt i Slutningen af November.
61b	Mursten i Cement	Bræddetag, tæt	God	Mind. god	Mind. god	Mind. god	
62	Mursten i Cement	Cement-hvælv. paa Jærnbjælker	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	
63	Beton	Bræddetag, tæt	God	God	God	God	Beholderen kan kun rumme $\frac{3}{4}$ af Vinterprodukt.
64	Mursten i Cement. Sammenhvælv	Planke-laag, tæt	God	God	God	God	Ajlen fra en lille Svinebesætning (3 Svin) gaet i Beholderen.
65	Beton	Gennemskaarne Granstammer, ikke tætsluttende	Slet	God	Mind. god	Slet	

Tabel 15 (fortsat.)

Stedets Nr.	Kummen		Tætheden af				Bemærkninger
	bygget af	dækket med	Dækningsmaterialet	Dækkets Sammenføjning med Muren	Aabningen til Pumpen	Hele Tildækningen	
66	Mursten i Cement	Granlægger, tætslut.	God	God	Slet	Mind. god	Beholderen tømt 10. December. Kan kun rumme $\frac{2}{8}$ af Vinterproduktionen.
67	Brønden i Cement	Brædelaag, tæst	God	Mind. god	Mind. god	Mind. god	Beholderen kan kun rumme Halvdelen af Vinterproduktionen. Dækket er Brædder med paa-sømmede Lister over Sammenføjningerne.
68	Mursten i Cement	Muret Hvælv.	Særd. god	Særd. god	God	Særd. god	Kummen er en mindre Beholder, der tjener som Slamkiste, idet Ajlen passerer den paa Vej til den egentlige Opbevaringskumme.
69	Mursten i Cement	Bræddedække, „godt“	God	God	God	God	Ajlen samlet fra $\frac{1}{8}$ til $\frac{12}{4}$. Beholderen kan kun rumme $\frac{1}{8}$ af Vinterproduktionen.
70	Mursten i Cement. Sammenhvælv	Bræddedække, „godt“	God	Ret god	Ret god	Ret god	Beholderen tømt først i December. Kan kun rumme Halvdelen af Vinterproduktionen.
M	Mursten i Cement	Brædelaag, løstliggende	Ret god	Mind. god	God	Mind. god	Beholderen optager kun Møddingsaft (fra overdækket Mødding). Beh. er beliggende i Møddinghuset. Dette har vandtæt Bund, og der er intet Tilløb af Overfladevand.

Anmærkninger.

I ovenstaaende Angivelser om Tildækningens Tæthed er benyttet Betegnelserne: Særdeles god, God, Ret god, Mindre god, Slet, Særdeles slet. Betegnelserne Ret god og Særdeles slet har der dog kun været Brug for i et mindre Antal Tilfælde. I Rubrikken „Aabningen til Pumpen“ er i Overensstemmelse med Spørgeskemaets Affattelse i Reglen kun benyttet Betegnelserne: God, Mindre god og Slet. Betegnelserne gælder alene Til-

dækningens Evne til at forhindre Luftens Adgang, derimod ikke Regnvandets. Saa godt som alle Beholderne har været saaledes dækkede, at Adgangen for Regnvand har været forsvindende.

Hvor ingen nærmere Oplysninger foreligger, er Tætheden af murede eller støbte Hvælvinger kaldt Særdeles god, af Brædder og Tagpap God.

Den sidste Rubrik, der tilsigter at give et Udtryk for Tildækningen i det hele taget, bliver ifølge Sagens Natur i nogle Tilfælde en Art Gennemsnit af Betegnelserne i de tre foregaaende Rubrikker, i andre Tilfælde derimod paa en Maade Summen af hine (er hver af de tre Rubrikker udfyldt med „Mindre god“, er hele Tildækningen kaldet Slet). Der er gennemgaaende tillagt første Rubrik større Værdi end de to andre — er hele Taget aabent og utæt, faar det mindre Betydning, om Aabningen til Pumpen er godt dækket. Ved Bedømmelsen af de sammenhævede, flaskeformede Beholdere er der taget Hensyn til, at den egentlige Tildækning her har mindre Udstrækning end ved Beholdere med lodrette Vægge; Nr. 27 har f. Eks. faaet en lidt højere Karakter for hele Tildækningen end Nr. 6. Dog er de sammenhævede Beholdere ikke stillede i Klasse med de af Hvælvinger dækkede, da det kan være meget forskelligt, hvor stærkt de er indsnævrede. Der er kun i faa Tilfælde oplyst noget om Mundingens Størrelse; som Regel vil den være betydelig større end den nødvendige Aabning i Murværket over en Beholder, der er forsynet med Hvælvinger.

Tilføjelser.

Hvor der i ovenstaaende Tabel ikke er bemærket andet, er Grebningen i Stalden vandtæt (Beton eller Murstensgulv med Cement i Fugerne). Paa 60 Produktionssteder er Baasene paa lignende Maade gjort vandtætte, i 10 Tilfælde er de kun brolagte (Nr. 4, 5, 25, 26, 28, 30, 33, 42, 50, 64).

Hvor der ikke er bemærket andet, er der i Spørgeskemaet svaret „Ja“ paa Spørgsmaalet: „Gaar Ajlen direkte fra Stalden til Beholderen?“. Naar der kun i 4 Tilfælde er noteret Slambrønd eller Slamkiste, maa det dog formentlig antages, at der i mange flere Tilfælde findes saadanne, uden at Prøveudtagerne derfor har fundet Anledning til at besvare Spørgsmaalet benægtende.

Under Spørgsmaalet „Af hvilket Materiale er Beholderen bygget?“ er der i ca. Halvdelen af Besvarelsene noteret, at Murværket eller Cementstøbningen er overtrukket med et godt Lag Cementpuds (i nogle Tilfælde er Tykkelsen angivet at være $\frac{3}{4}$ eller 1 Tom.), men det maa formentlig antages, at det samme er Tilfældet med de øvrige Kummer; om en enkelt, Nr. 67, er angivet, at den er indvendig asfalteret. For mange murede Kummers Vedkommende er det bemærket, at der er anvendt haardbrændte Mursten.

Hvor der ikke er bemærket andet i Tabellen, kan Beholderen rumme Vinterproduktionen af Ajle.

Kummen indeholder ren Koajle, naar der ikke er bemærket andet.

Tabel 16. Kummernes Form, Størrelse og Indhold af Ajle. Vinterproduktionens Størrelse (fra Oktober til sidst i Marts).

Stedets Nr.	Kummens				Kummens Indh. ved Prøveudtagningen		Overgæmt Sommerajle, Kbfd.	Udkørt om Vinteren, Kbfd.	Vinterproduktionen udger		Bemærkninger
	Form	Længde, Fod	Bredde, Fod	Dybde, Fod	Ajlens Dybde, Fod	Ajle Kbfd.			Kbfd.	pr. ber. Ko, Kbfd.	
1	Rund	—	14	4 ¹ / ₂	4 ¹ / ₂	693	?	642	?	?	Mængden af Sommerajle ukendt.
2	Firsid.	20	8	5	4 ¹ / ₂	720	—	—	720	24.8	
3	Rund	—	18	11	11	2801	637?	1237	3401?	69.4?	Sommerajlen formenes at have staaet 2 ¹ / ₂ Fod højt.
4	Rund	—	20	9 ³ / ₄	9 ³ / ₄	3034	?	535	?	?	
5	Rund	—	18	7	5	1273	—	—	1273	12.7	
6	Rund	—	16	10	7 ¹ / ₁₂	1425	—	—	1425	46.7	
7	Rund	—	9 ¹ / ₃	9	6 ⁵ / ₁₂	455	—	—	455	—	
8	Rund	—	17	8	4	1008	—	—	1008	37.3	
9	Rund	—	12	7	6 ¹ / ₆	698	—	—	698	36.7	
10	Rund	—	18	10	5 ¹ / ₃	1400	332	—	1018	31.1	
11	Rund	—	26	10	6 ¹ / ₂	3452	1328	800	2924	76.9	
12	Rund	—	24	10	4 ¹ / ₃	1961	—	—	1961	47.8	
13	Oval	18 ³ / ₄	5 ⁵ / ₁₆	8	6 ⁷ / ₁₂	750	228	1190	1712	—	
14	Rund	—	12 ¹ / ₂	12 ¹ / ₂	6 ¹ / ₂	797	—	—	797	37.0	
15	Rund	—	18	13	4	1018	—	—	1018	22.6	
16	Oval	20	14	7 ¹ / ₂	3 ⁵ / ₆	870	—	—	870	40.5	
17	Rund	—	12	10	4 ³ / ₄	537	—	—	537	35.4	
18	Rund	—	13	8	2 ¹ / ₃	310	—	—	310	25.8	
19	Rund	—	20	7 ¹ / ₂	?	?	314	317	?	?	
20	Rund	—	10	6	4	314	39	67	342	38.0	
21	Rund	—	15	8	6	1060	354	76	782	50.4	
22	Rund	—	19	6	4 ¹ / ₂	1276	284	—	992	42.2	
23	Firsid.	60	24?	7	2 ¹ / ₃	1056?	—	—	1056?	25.1?	Bredden af Kummen uklart opgivet.
24	Rund	—	30	10	4	2829	—	—	5658	30.2	
	Rund	—	30	10	4	2829	—	—			
25	Rund	—	17 ² / ₃	7	3 ³ / ₄	919	—	—	919	24.8	
26	Rund	—	18	7	6	1527	509	214	1232	—	
27	Oval	10	8	7	5	318	43	581	856	35.7	

Tabel 16 (fortsat).

Stedets Nr.	Kummens				Kummens Indh. ved Prøveudtagningen		Overgent Sommerajle, Kbfd.	Udkørt om Vinteren, Kbfd.	Vinterproduktionen udger		Bemærkninger
	Form	Længde, Fod	Bredde, Fod	Dybde, Fod	Ajles Dybde, Fod	Kbfd. Ajle			Kbfd.	pr. ber. Ko Kbfd.	
28	Firsid.	24	9	8	4	864	—	—	864	57.6	
29	Firsid.	18	8	8	7	1008	432	—	576	31.1	
30	Firsid.	22	10	10	9	1980	550	220	1650	—	
31	Rund	—	27	9	4 ^{7/12}	2624	—	—	2624	55.8	
32	Rund	—	22	12	4 ^{1/2}	1711	176	—	1535	40.4	
33	Firsid.	16	6	5 ^{1/2}	?	?	—	?	?	?	Ajles Dybde ikke opgivet, ubest. Mængde udkørt.
34	Firsid.	12	6	6	3	216	—	?	?	?	Kummen tømt i sidste Halvdel af Januar.
35	Firsid.	18	16	7	6	1728	864	952	1816	40.4	
36	Rund	—	12	10	9 ^{1/2}	1074	—	?	?	?	
37	Firsid.	25	10	8	2	500	83	—	417	34.8	
38	Firsid.	24 ^{1/2}	15	7 ^{2/3}	4 ^{1/8}	1593	245	—	1348	48.1	
39	Firsid.	24	12	7 ^{1/2}	4 ^{1/2}	1296	288	—	1008	56.0	
40	Rund	—	6	10	8	226	—	—	226	28.3	
41	Rund	—	16	8	7	1408	—	—	1408	46.9	
42	Rund	—	?	10	9 ^{1/2}	?	—	381	?	?	Beholderens Vidde opgivet som ubekendt.
43	Firsid.	32	8	7	5	1280	—	381	1661	66.4	
44	Firsid.	36	11	6	5 ^{1/2}	2178	—	—	2178	62.2	
45	Rund	—	12	10	9 ^{1/2}	1074	—	257	1331	—	
46	Rund	—	18	9 ^{1/2}	9 ^{1/2}	2419	?	—	?	?	Kummen tømt først i Aug.
47	Rund	—	17	8	6 ^{1/2}	1476	—	214	1690	45.7	
48	Rund	—	14 ^{1/2}	9 ^{1/2}	8 ^{1/2}	1404	495	107	1016	21.2	
49	Rund	—	10	8	4	314	157	?	?	?	Lidt Ajle udkørt til Rug.
50	Firsid.	6	6	7	6	216	—	—	216	72.0	
51	Oval	19 ^{1/2}	13	7 ^{1/2}	6 ^{2/8}	1387	104	416	1699	22.4	
52	Rund	—	5 ^{3/4}	6	5 ^{2/8}	147	39	—	108	16.6	
53	Oval	17	13 ^{1/6}	9	7	1251	268	—	983	—	
54	Rund	—	11	10 ^{1/2}	8 ^{1/6}	776	—	—	776	97.0	
55	Rund	—	21	8	3	1040	347	—	693	33.0	
56a	Rund	—	12	12	6	679	—	—	—	—	Beholdningen er Sommerajle, samlet indtil Novbr.
56b	Rund	—	14	14	6 ^{1/2}	1001	—	—	—	—	
57	Rund	—	12	12	9 ^{1/2}	1074	424	—	650	28.3	
58	Rund	—	21	7	6 ^{1/2}	2252	—	—	?	?	Beholdningen er Sommerajle, Kørne paa Stald den halve Tid.

Tabel 16 (fortsat).

Stedets Nr.	Kummens				Kummens Indh. ved Prøveudtagningen		Overgømt Sommerajle, Kbfd.	Udkørt om Vinteren, Kbfd.	Vinterproduktionen udgør		Bemærkninger
	Form	Længde, Fod	Bredde, Fod	Dybde, Fod	Ajlens Dybde, Fod	Kbfd. Ajle			Kbfd.	pr. ber. Ko, Kbfd.	
59	Rund	—	18	7 ^{1/2}	5 ^{11/24}	3748	?	—	?	?	Som ved Nr. 58.
60	Firsid.	24	18	8		126	—	?	?	?	
61a	Rund	—	8	7	2 ^{1/2}	126	—	?	?	?	Kummen tømt i Slutningen af November.
61b	Firsid.	11 ^{7/12}	11 ^{1/6}	4 ^{2/8}	3 ^{2/8}	450	—	—	?	?	
62	Firsid.	23 ^{1/6}	11 ^{1/6}	4 ^{3/8}	1	259	—	—	?	?	Kummen tømt 10. Decbr., siden udkørt 106 Kbfd.
63	Firsid.	41	25	7	5	5125	—	—	5125	45.4	
64	Firsid.	7	7	6 ^{1/2}	3 ^{1/2}	172	—	514	686	23.3	Kummen halvt tømt i Januar.
65	Rund	—	8	8	7 ^{1/2}	377	201	201	377	—	
66	Firsid.	20	20	8	4 ^{1/2}	1800	?	?	?	?	Kummen er en stor Slamkiste.
67	Rund	—	8	8 ^{3/4}	8	402	—	—	?	?	
68	Rund	—	6	12	10	283	—	?	?	?	Kummen tømt omkring 1. Februar.
69	Firsid.	10	8	6	5	400	—	—	?	?	
70	Rund	—	6	11	9	255	—	—	?	?	Kummen tømt først i December.
M	Rund	—	7	9	7 ^{1/2}	289	—	—	?	?	
M	Rund	—	8	8	—	—	—	—	—	—	Beholderen optager kun Møddingsaften, løber fuld to Gange om Aaret, til sammen 800 Kbfd.

Anmærkning.

Hvor Koajlen er blandet med Svineajle, Vand el. a. (se Tabel 15), er Vinterproduktionen pr. beregnet Ko ikke udregnet. Om „Beregnet Ko“ se Anmærkningen til Tabel 14.

Tabel 17. Kemiske Analyser af de modtagne
Ajlprøver.

Prøvenes (Stedets) Nr.	Kvælstof, pCt.				Gennem- snit	Kali, pCt.	Vægtfylde	Prøvenes Udtagning
	Prøve a		Prøve b					
	Anal. 1	Anal. 2	Anal. 1	Anal. 2				
1	0.338	—	0.334	—	0.336	—	1.036	2
2	0.590	—	0.586	—	0.588	—	1.028	2
3	0.345	—	0.343	—	0.344	—	1.022	2
4	0.686	—	0.690	—	0.688	—	1.035	2
5	0.352	—	0.352	—	0.352	—	1.016	2
6	0.569	—	0.569	—	0.569	—	1.025	2
7	0.294	0.295	0.286	0.287	0.291	—	1.016	2
8	0.556	—	0.555	—	0.556	—	1.031	1
8 ²	0.444	—	0.446	—	0.445	—	1.024	1
9	0.222	—	0.222	—	0.222	0.50	1.012	1
9 ²	0.231	—	0.232	—	0.232	—	1.011	1
10	0.525	0.525	—	—	0.525	0.89	1.027	I F
10 ²	0.541	—	0.539	—	0.540	—	1.027	1
11	0.459	—	0.456	—	0.458	—	1.024	1
12	0.521	0.522	—	—	0.522	—	1.027	I F
13	0.232	—	0.228	—	0.230	—	1.009	2
14	0.614	—	0.618	—	0.616	1.24	1.030	2
15	0.270	—	0.266	—	0.268	—	1.012	2
16	0.525	—	0.524	—	0.525	—	1.023	2
17	0.412	—	0.417	—	0.415	0.72	1.018	2
18	0.257	—	0.256	—	0.257	0.54	1.013	1
19	0.267	—	0.265	—	0.266	—	1.014	1
20	0.226	—	0.228	—	0.227	—	1.014	1
21	0.293	—	0.231	—	0.232	—	1.015	1
22	0.487	—	0.488	—	0.488	—	1.025	1
23	0.502	—	0.500	—	0.501	—	1.025	1
24	0.290	—	0.288	—	0.289	0.55	1.016	1
25	0.659	0.660	0.664	0.664	0.662	1.13	1.030	1
26	0.401	0.403	0.395	0.394	0.398	0.69	1.019	1
27	0.514	—	0.514	—	0.514	—	1.021	2
28	0.347	0.348	—	—	0.348	—	1.019	I F
29	0.399	0.398	—	—	0.399	1.12	1.019	I F
30	0.324	0.325	—	—	0.325	—	1.017	I F
30 ¹	0.508	0.507	—	—	0.508	—	1.031	I F
31	0.244	—	0.243	—	0.244	0.62	1.016	2
32	0.506	—	0.502	—	0.504	—	1.025	1
33	0.481	0.481	0.469	0.469	0.475	—	1.021	2
34	0.558	—	0.558	—	0.558	—	1.027	2
35	0.319	—	0.315	—	0.317	—	1.017	2
36	0.521	—	0.523	—	0.522	—	1.024	2
37	0.578	—	0.576	—	0.577	—	1.029	1
38	0.349	—	0.350	—	0.350	—	1.018	1
39	0.353	—	0.355	—	0.354	0.82	1.023	1
40	0.333	0.338	0.319	0.319	0.326	—	1.020	2
41	0.334	—	0.380	—	0.382	0.66	1.018	2
42	0.267	—	0.264	—	0.266	—	1.013	2
43	0.578	—	0.579	—	0.579	—	1.024	2
44	0.452	0.452	0.436	0.435	0.444	—	1.023	2
45	0.134	—	0.133	—	0.134	—	1.006	1
46	0.135	—	0.134	—	0.135	0.33	1.008	1
47	0.576	—	0.577	—	0.577	0.78	1.025	1
48	0.495	—	0.495	—	0.495	—	1.027	1
49	0.398	—	0.398	—	0.398	—	1.017	?
50	0.363	0.364	0.408	0.408	0.386	—	1.017	?

Tabel 17 (fortsat).

Prøvernes (Stedets) Nr.	Kvælstof, pCt.				Gennem- snit	Kali, pCt.	Vægtfylde	Prøvernes Udtagning
	Prøve a		Prøve b					
	Anal. 1	Anal. 2	Anal. 1	Anal. 2				
51	0.404	0.403	0.396	0.395	0.400	1.24	1.028	2
52	0.510	—	0.510	—	0.510	—	1.028	2
53	0.503	0.504	—	—	0.504	—	1.029	I F
53m	0.133	0.132	—	—	0.133	—	1.011	I F
54	0.256	—	0.254	—	0.255	0.42	1.012	2
55	0.590	—	0.593	—	0.592	—	1.024	2
56a	0.657	0.659	—	—	0.658	—	1.032	I F
56b	0.629	0.630	—	—	0.630	—	1.031	I F
57	0.603	—	0.606	—	0.605	0.98	1.028	2
58	0.344	—	0.347	—	0.346	—	1.017	1
59	0.409	—	0.411	—	0.410	—	1.022	1
60	0.176	—	0.175	—	0.176	—	1.008	1
61a	0.634	0.635	—	—	0.635	—	1.036	I F
61b	0.393	0.393	—	—	0.393	—	1.024	I F
62	0.515	—	0.518	—	0.517	—	1.026	2
63	0.711	0.711	0.718	0.720	0.715	1.01	1.032	2
64	0.401	—	0.401	—	0.401	—	1.016	2
65	0.171	—	0.166	—	0.169	—	1.015	1
66	0.734	—	0.733	—	0.734	—	1.036	1?
67	0.454	—	0.458	—	0.456	—	1.026	1
68	0.390	0.392	—	—	0.391	—	1.016	I F
69	0.393	0.391	—	—	0.392	—	1.014	I F
70	0.330	0.379	—	—	0.380	—	1.015	I F
M.	0.195	0.195	—	—	0.195*)	—	1.015	I F

*) Aaret forud var Kvælstofindholdet 0.190 pCt.

Anmærkninger. I Rubrikken „Prøvernes Udtagning“ er ved Tallet 1 eller 2 angivet, om begge Fællesprøverne er udtagne ad 1 eller 2 Gange. „I F“ betyder, at der ikke findes Fællesprøver (se nærmere Side 525). De med 2 betegnede Prøver (Nr. 82, 92 og 102) skyldes en fornyet Prøveudtagning, der blev rekvireret, fordi de først udtagne Prøver havde henstaaet i nogen Tid — men i tilproppede Flasker —, inden de blev tilsendte og analyserede. Det ses af Analyserne, at der for de to Produktionssteders Vedkommende ikke er nogen stor Forskel paa de oprindelige og de senere tilsendte Prøver. Derimod har Nr. 82 et meget lavere Kvælstofindhold end Nr. 8, fordi den største Del af Aglebeholdningen var udkørt i Mellemtiden, saa den sidst udtagne Prøve blev taget for nær ved den kvælstoffattige Overflade. Ved Bearbejdelsen af Materialet er kun benyttet de først udtagne Prøver. — Vægtfyldebestemmelserne er som Regel foretagne i a-Prøven. Kun hvor der var saa stor Forskel mellem a- og b-Prøvens Kvælstofindhold, at det kunde ventes at faa kendelig Indflydelse paa Vægtfylden, blev der foretaget Vægtfyldebestemmelse i begge Prøverne og Gennemsnit opgivet; de fundne Differenser mellem a- og b-Prøvens Vægtfylde beløb sig til 1 i tredje Decimal og i et enkelt Tilfælde (Nr. 50) til 2 i tredje Decimal. — Ved Udførelsen af Kalibestemmelserne blev der foretaget Kontrolanalyse i de Prøver, der viste et paafaldende højt eller lavt Kaliindhold. Overensstemmelsen mellem de derved fremkomne Fællesanalyser viste, at tredje Decimal var mindre paalidelig, hvorfor Kaliprocenten kun er opgivet med 2 Decimaler.

Tilføjelser. Der blev udført Fosforsyrebestemmelse i 4 Prøver (kun 1 Bestemmelse i hver Prøve). De gav følgende Resultater:

Nummer	P ₂ O ₅ , pCt.
10	0.006
26	0.007
47	0.008
57	0.006

Tabel 18. Oversigt over Produktions- og Opbevaringsforholdene, Ajlens Indhold af Kvælstof m. m.

Stedets Nr.	Beregnet Antal Køer	Foder pr. Dag pr. Malkeko, Fdh.	Vinterproduktion af Ajle pr. ber. Kc. Kbfd.	Ajlens Indhold af		Ajlens Vægtfylde	Ajlens Opsamling	
				Kvælstof, pCt.	Kali, pCt.		Kummens Til-dækning	Bemærkning
1	58	11.5	?	0.836	—	1.036	Særd. god	
2	29	10.7	24.8	0.588	—	1.028	Særd. god	
3	49	7.6	69.4?	0.344	—	1.022	Slet	
4	88	14.2	?	0.688	—	1.035	Slet	Strøet med Tørvejord. Kummen ligger særdeles godt i Læ for Sol og Vind.
5	100	11.1	12.7	0.352	—	1.016	Særd. slet	Ajlen samlet fra $\frac{20}{2}$ til $\frac{25}{5}$. Regnvand i Kummen.
6	30.5	11.3	46.7	0.569	—	1.025	Ret god	
7	22	11.4	?	0.291	—	1.016	Særd. god?	Skyllevand i Beholderen.
8	27	12.1	37.3	0.566	—	1.031	God	
9	19	10.5	36.7	0.222	0.50	1.012	Mind. god	
10	32.7	16.3	31.1	0.525	0.89	1.027	Mind. god	
11	38	13.4	76.9	0.458	—	1.024	God	
12	41	12.7	47.8	0.522	—	1.027	God	
13	35.5	15.5	—	0.230	—	1.009	Særd. slet	Svineajlen og Møddingsaften gaar i Beholderen.
14	21.5	14.4	37.0	0.616	1.24	1.030	God	
15	45	16.8	22.6	0.268	—	1.012	Særd. slet	
16	21.5	11.8	40.5	0.525	—	1.023	Mind. god	
17	14	11.0	38.4	0.415	0.72	1.018	Særd. god	
18	12	10.5	25.8	0.257	0.54	1.013	Mind. god	
19	17.5	13.6	?	0.266	—	1.014	?	
20	9	11.6	38.0	0.227	—	1.014	?	
21	15.5	14.4	50.4	0.232	—	1.015	?	
22	23.5	13.5	42.2	0.488	—	1.025	Mind. god	
23	42	13.2	25.1?	0.501	—	1.025	God	
24	187.5	12.8	30.2	0.289	0.55	1.016	Slet	
25	37	14.0	24.8	0.662	1.13	1.030	Særd. god	
26	24	10.5	—	0.398	0.69	1.019	Særd. god	Lidt Møddingsaft i Beholderen.
27	24	15.2	35.7	0.514	—	1.021	God	
28	15	12.3	57.6	0.348	—	1.019	God	
29	18.5	12.2	31.1	0.399	1.12	1.019	Mind. god	
30	30	8.4	—	0.325	—	1.017	Slet	Lidt Svineajle i Beholderen.
30 ¹	—	—	—	0.508	—	1.031	?	Prøven taget af Slambrenden fra Kostalden.
31	47	11.7	55.8	0.244	0.62	1.016	Slet	Ajlen pumpes fra en mindre Beholder op i Kummen.
32	38	11.1	40.4	0.504	—	1.025	God	
33	23	13.8	?	0.475	—	1.021	Ret god?	En Del Møddingsaft i Beholderen.
34	21.5	16.5	?	0.558	—	1.027	Særd. god	Ajlen samlet fra sidst i Januar.
35	45	9.3	40.4	0.317	—	1.017	God	
36	25.5	13.6	?	0.522	—	1.024	God	
37	12	9.6	34.8	0.577	—	1.029	God	
38	28	10.8	48.1	0.350	—	1.018	Særd. god	Daarlige Afløbsforhold i Stalden. To Slamkister med ikke tætte Laag

Tabel 18 (fortsat).

Stedets Nr.	Beregnet Antal Køer	Foder pr. Dag pr. Malkeko, Fdh.	Vinterproduktion af Ajle pr. ber. Ko, Kbfd.	Ajens Indhold af		Ajens Vægtfylde	Ajens Opsamling	
				Kvælstof pCt.	Kali, pCt.		Kummens Til-dækning	Bemærkning
39	18	14.1	56.0	0.354	0.82	1.023	Slet	
40	8	6.2	28.3	0.326	—	1.020	Mind. god	
41	30	8.7	46.9	0.382	0.66	1.018	God	
42	13	9.7	?	0.266	—	1.018	God	Lidt Svineajle i Beholderen.
43	25	9.8	66.4	0.579	—	1.024	God	
44	35	7.4	62.2	0.444	—	1.023	God	
45	33	14.6	40.3	0.184	—	1.006	Mind. god	En Del Overfladevand gaet i Beholderen.
46	42	11.1	?	0.135	0.33	1.008	Slet	
47	37	9.9	45.7	0.577	0.78	1.025	God	
48	48	10.5	21.2	0.495	—	1.027	Mind. god	
49	15	18.8	?	0.398	—	1.017	Særd. slet	Svineajlen gaar i Beholderen.
50	3	12.8	72.0	0.386	—	1.017	?	Sandsynligvis en Del Møddingsaft i Beholderen.
51	7.6	8.5	22.4	0.400	1.24	1.028	Mind. god	
52	6.5	12.7	16.6	0.510	—	1.028	Ret god	Ajlen pumpes fra en mindre Beholder op i Kummen.
53	23	9.2	—	0.504	—	1.029	Ret god	Svineajlen og lidt Skyllvand gaet i Kummen.
53m	—	—	—	0.133	—	1.011	Særd. god	Møddingsaft fra en aaben Møddingsplads.
54	8	13.0	97.0	0.255	0.42	1.012	God	Ajlen pumpes fra en mindre Beholder op i Kummen.
55	21	14.0	33.0	0.592	—	1.024	Mind. god	Tørvestrøelse anvendt.
56a	47	4.9	—	0.658	—	1.032	Særd. god	Sommerajle. Forbundne Beholdere. Røret i Ajlens Overflade.
56b	—	—	—	0.630	—	1.031	Særd. god	
57	23	10.6	23.3	0.605	0.98	1.028	Ret god	
58	22.5	8.9	?	0.346	—	1.017	God?	En Del Svineajle i Beholderen.
59	38	9.6	?	0.410	—	1.022	God	Lidt Svineajle i Beholderen.
60	21.5	12.8	?	0.176	—	1.008	Ret god	En stor Mængde Svineajle i Beholderen. Tørvestrøelse anvendt.
61a	45	10.7	?	0.635	—	1.036	Mind. god	Forbundne Beholdere. Forbindelsen i Ajlens Overflade. Ajlen samlet fra sidst i Novbr.
61b	—	—	—	0.393	—	1.024	Mind. god	
62	113	14.1	45.4	0.517	—	1.026	Særd. god	
63	29.5	15.5	23.3	0.715	1.01	1.032	God	
64	17	14.6	—	0.401	—	1.016	God	Lidt Svineajle i Beholderen.
65	30	14.6	?	0.169	—	1.015	Slet	
66	72	?	?	0.734	—	1.036	Mind. god	Ajlen samlet fra 10. December.
67	90.5	?	?	0.456	—	1.026	Mind. god	
68	40	13.4	?	0.391	—	1.016	Særd. god	Kummen tjener som Slamkiste.
69	38	22.1	?	0.392	—	1.014	God	Ajlen samlet fra $\frac{1}{2}$ til $\frac{12}{4}$.
70	23.5	15.8	?	0.380	—	1.015	Ret god	Ajlen samlet fra først i December.
M	20	—	—	0.195	—	1.015	Mind. god	Beholderen optager kun Møddingsaft (fra overdækket Mødding).

Fortegnelse over Produktionsstedernes Ejere (eller Brugere)
og Prøveudtagerne.

Nr.	Ejer	Prøveudtager	Oprindeligt Nr.
1	C. Schiøtz, Enggaarden, Brønderslev.	Propr. H. V. Møller, Kornumgaard, Brøn- derslev.	1
2	Samme.		2
3	Gdr. Nikolaj Hansen, Stubdrup Nørregaard, Ø. Brøn- derslev, Brønderslev.		3
4	Propr. H. V. Møller, Kornumgaard, Brønderslev.		4
5	Propr. J. Jørgensen, Nejst, Tylstrup.		5
6	L. C. Nielsen, Borrisholt, Astrup, Hjørring.	Kontrolass. M. Sørensen, Astrup, Hjørring.	7
7	Kr. Iversen, Hvims, Astrup, Hjørring.		8
8	Anton Nyegaard, Tapsøre, Kolding.	Kontrolass. J. Pedersen, Taps, Kolding.	9
9	Falle Højer, Stangmoseled, Vejstrup, Kolding.		10
10	Just Larsen, Langebjerggaard, Taps, Kolding.		11
11	R. Raffnsø, Astrup, Taps, Kolding.		12
12	Joh. P. Johansen, Dalhavegaard, Taps, Kolding.		A.
13	Th. Schouenborg, Haastrup, Fredericia.	Kontrolass. P. J. Nielsen Haastrup, Fredericia.	13
14	Kjær Sørensen, Haastrup, Fredericia.		14
15	P. Sørensen, Haastrup, Fredericia.		15
16	J. L. Jensens Enke, Rønshauge, Fredericia.		16
17	Anders Bundgaard, Baunbjerglund, Fredericia.		17
18	Jens Thomsen, Lindbjerg Mark, Ølgod.	Kontrolass. P. K. Bjerge, Ølgod, nu Ferupgaard, Kolding.	18
19	Jens Peter Christensen, Medumgaard, Ølgod.		19
20	Christen Hansen, List, Ølgod.		20
21	Thomas Mikkelsen, Vestkær, Ølgod.		21
22	Gdr. K. P. Hansen, Chatrinelund, Ølgod.		22
23	Godsejer Rottbøll, Christiansdal, Hjørring.	Gdr. Niels Bundgaard Bundgaard, S. Vraa, Vraa.	22
24	Godsejer N. Møllergaard, Vrejlev Kloster, Vraa.		23
25	Gdr. Niels Bundgaard, S. Vraa, Vraa.		24
26	Gdr. Niels Jensen, Vester Vanggaard, Vraa.		25
27	Mikkel Madsen, Jebjerg.	Gdr. Mikkel Madsen, Jebjerg.	29
28	M. Sørensen, Asfærggaard, Faarup.	Kontrolass. O. P. Olsen, Faarup.	30
29	N. Christensen, Nyvanggaard, Asfærg, Faarup.		31
30	O. Wolff, Asfærg, Faarup.		32
31	Forpagter Fr. Ifversen, Klastrup, Hjørring.	Konsulent R. J. Morten- sen, Akseholm, Hjørring.	34
32	Propr. A. Fausbøll, Knudsholm, Hjørring.		35
33	Kristen Villumsen, Villumbjerggaard, Løgstrup.	Gdr. Valdm. Villumsen, Vordegaard, Løgstrup.	38
34	Niels Nielsen, Lundsgaard, Løgstrup.		39
35	Vald. Villumsen, Vordegaard, Løgstrup.		40
36	Kristen Stigsen, Lundegaard, Løgstrup.		41

Nr.	Ejer	Prøveudtager	Oprindeligt Nr.
37	Gdr. Lars Jakobsen, Vust.	Kontrolass. Jens Imer, Ullerup, V. Thorup.	42
38	— Peder N. Sand, Ullerup, V. Thorup.		43
39	— H. A. Pedersen, Klim Odde, Klim.		44
40	Niels Christensen, Kaas Mark, Aabybro.	Kontrolass. J. H. Mogens- sen, Jetsmark, Aabybro.	46
41	Thomas Jensens Enke, Ø. Brødgaard, Aabybro.		47
42	Poul Søndergaard, Putgrave, Aabybro.		48
43	Knud Bundgaard, Ø. Bundgaard, Aabybro.		49
44	Hans Pilgaard, Ø. Pilgaard, Aabybro.		50
45	J. Bonde, N. Vium, Ulfborg.	Kontrolass. M. Kristen- sen, Ulfborg.	51
46	N. Schak, Viumgaard, Ulfborg.		52
47	N. Bro, Damgaard, Ulfborg.		53
48	K. Bertelsen, Kytterupgaard, Ulfborg.		54
49	S. S. Frandsen, Sall, Bjerringbro.	Kontrolass. Jensen, Fuglsig, Hammel.	55
50	S. Jensen, Sall, Bjerringbro.		56
51	Enkefru Rendbæk, Vestrupgaard, Aabybro.	Gdr. A. Chr. Nielsen, Saltum, Aabybro.	58
52	Husmand Anders Kjeldsen, Saltum, Aabybro.		59
53	Gdr. A. Chr. Nielsen, Saltum, Aabybro.		60
54	Jeppe Frandsen Pedersen, Topgaard, Ølgod.	Kontrolass. N. Johansen, Strelluf, Ølgod.	62
55	Jørgen Krogh, Topgaard, Ølgod.		63
56	Propr. M. Heilesen, Mølgaard, Hjørring.	Kontrolass. L. P. Nielsen, Bjergby, Hjørring.	64
57	Hans Knudsen, Ørnøll, Hjørring.		65
58	L. Jakobsen, Malling.	Kontrolass. Schultz, Malling.	66
59	Øoli Kristensen, Malling.		67
60	Malling Landbrugsskole, Malling.		68
61	Propr. J. Nøhr, Skrold, Gandrup.	Kontrolass. N. Mourit- zen, Klitgaard, Ulsted.	70
62	Grev Ahlefeldt Laurvig, Ulstrup Hovedgaard, Ulstrup.	Gdr. Morten Jensen, Thorup, Ulstrup.	71
63	Møllejer S. Thorup, Karmark Mølle, Ulstrup.		72
64	Gdr. N. Gisselbæk, Ørum, Bedsted.	Landbrugskand. Gissel- bæk, Ørum, Bedsted.	73
65	Forp. G. Piper, Holmegaard, Lyngby.	Assistent J. Jensen, Lyngby Forsøgsstation. Lyngby.	74
66	Hofjægerm. Wolff Snedorff, Grevensvænge, Næstved.		75
67	Forp. I. Valentiner, Vasebæksgaard, Køge.		76
68	Propr. Kr. Ulsø, Ulsø, Ryde, Vinderup.	Gdr. Edvard Trabjerg, Borbjerg Kontrolfor- ening pr. Holstebro.	68
69	Frøavler J. Hvidbjerg, Pajbjerg, Holstebro.		69
70	Gdr. Anders Meldgaard, Trabjerg, Borbjerg, Holstebro.		70

I Undersøgelsen er indgaaet 2 Beholdere med Møddingsaft, 53 m, beliggende ved Nr. 53, og M, beliggende ved Askov Forsøgsstation. Prøverne er udtagne sidst i Marts.